

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

DIPLOMSKA NALOGA

ALEŠ BORČNIK

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA ŠPORT

Športno treniranje
Fitnes

**RAZVOJ BALINANJA NA EVROPSKIH IN SVETOVNIH
PRVENSTVIH OD LETA 1998 DO LETA 2011**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR

Prof. dr. Ivan Čuk

SOMENTOR

Prof. dr. Maja Bučar Pajek

RECENZENT

Doc. dr. Boris Sila

Avtor dela

ALEŠ BORČNIK

Ljubljana, 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju prof.dr. Ivanu Čuku za strokovno pomoč pri izbiri teme in izdelavi diplomske naloge. Zahvaljujem se tudi somentorici prof.dr. Maji Bučar Pajek in recenzentu doc.dr. Borisu Sili.

KLJUČNE BESEDE: balinanje, hitrostno izbijanje, natančno izbijanje, razvoj rezultatov, svetovno in evropsko prvenstvo, olimpijske igre.

RAZVOJ BALINANJA NA EVROPSKIH IN SVETOVNIH PRVENSTVIH OD LETA 1998 DO LETA 2011

Aleš Borčnik

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, 2012

Športno treniranje

Število strani: 68, število slik: 30, število tabel: 14, število virov: 26

Izvleček

Namen diplomske naloge je bil ugotoviti, kako so se razvijale balinarske discipline (hitrostno, štafetno in natančno izbijanje ter discipline krog, posamezno, dvojice) na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Zanimalo me je, kakšni rezultati so se dosegali v disciplinah hitrostnega, štafetnega in natančnega izbijanja ter v disciplini krog, po posameznih stopnjah tekmovanja. Analiziral sem število metov in število zadetkov v hitrostnih disciplinah, število točk, ki so bile potrebne za doseg določene uvrstitve na prvenstvu v disciplinah izbijanj in kroga. Analiziral sem število udeležencev, ki so tekmovali v posamezni disciplini na evropskih in svetovnih prvenstvih. Želel sem ugotoviti, katere države so osvajale medalje na evropskih in svetovnih prvenstvih v vseh šestih disciplinah, v tem časovnem obdobju. Zanimalo me je tudi, kakšne so možnosti, da se balinanje v prihodnosti uvrsti v program poletnih olimpijskih iger.

Na podlagi rezultatov sem ugotovil, da se je povečalo število sodelujočih držav v vseh šestih balinarskih disciplinah na evropskih in na svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Povečalo se je število zadetkov in metov v disciplinah hitrostnega in štafetnega izbijanja vseh tekmovalcev. Najuspešnejše države v večini disciplin na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011 so bile Francija, Italija, Hrvaška, Slovenija. Poleg teh štirih držav so bili med boljšimi še Bosna in Hercegovina, Argentina, Maroko in Alžirija. Ugotovil sem, da balinanju kot samostojnemu športu do uvrstitev na program olimpijskih iger manjka še veliko. Problem je predvsem v številu držav, kjer se balina. Skupaj s še tremi športi s krogami, pa bi zadostovali kriterijem olimpijskega komiteja o številu držav.

KEY WORDS: bocce volo, progressive throw, precision throw, development of the results, european and world championships, olympic games.

THE DEVELOPMENT OF BOCCE VOLO AT THE EUROPEAN AND WORLD CHAMPIONSHIPS FROM 1998 TO 2011

Aleš Borčnik

Univerity of Ljubljana, Faculty of sport, 2012

Sports training

Number of pages:68, number of figures:30, number of tables:14, number of sources:26

Abstract

The purpose of the paper is to establish the way the bocce volo disciplines (progressive throw, progressive throw in pairs, precision throw, circle, individual, pairs) developed at the European and World Championships from 1998 to 2011. The focus of my attention was paid to the results achieved in the different stages of the competitions in the disciplines of progressive throw, progressive throw in pairs, precision throw and circle. I have analysed the number of throws and hits in both disciplines of progressive throw, and the number of points needed to achieve a certain result in the three disciplines of throw and the circle. The analysis was concentrated on the number of participants in each discipline at the European and World Championships. Moreover, I wanted to find out which countries got the medals at the European and World Championships in all six disciplines in the previously mentioned period. In addition, I explored the possibility that bocce vole would become a part of the programme for the summer Olympic Games.

The gathered results led me to the conclusion that, from 1998 to 2011, the number of participating countries went up in all six disciplines. There has been a general increase in the number of throws and hits in the disciplines of progressive throw and progressive throw in pairs. The most successful countries in most disciplines at the European and World Championships from 1998 to 2011 were France, Italy, Croatia and Slovenia respectively, followed by Bosnia and Herzegovina, Argentina, Morocco and Algeria. I have established that bocce vole is not yet close to be included in the program of the summer Olympic Games, the main problem being the number of countries where the sport is played. If bocce volo is included in the same group with three other disciplines with bowls, then this constituted group of sports would meet the criteria of the Olympic committee about the number of participating countries.

KAZALO

1. UVOD	8
2. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA	9
3. CILJI RAZISKAVE	17
4. METODE DE LA	19
4.1. Vzorec merjencev	19
4.2. Vzorec spremenljivk	19
4.3. Organizacija zbiranja podatkov	19
4.4. Metode obdelave podatkov	20
5. EMPIRIČNI PODATKI Z RAZPRAVO	21
5.1. Razvoj discipline hitrostnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011	21
5.2. Razvoj discipline štafetnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 2003 do leta 2011	30
5.3. Razvoj discipline natančnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 2000 do leta 2011	39
5.4. Razvoj discipline kroga na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011	46
5.5. Razvoj discipline posamezno na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011	53
5.6. Razvoj discipline dvojic na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011	57
6. SKLEP IN ZAKLJUČEK	61
7. LITERATURA	67

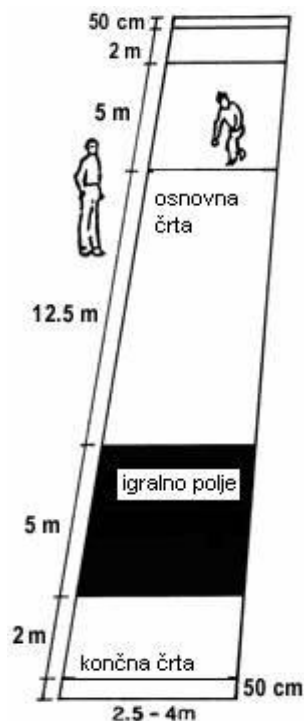
1. UVOD

Baliranje je podobno kot kegljanje zelo stara športna panoga. Mnogi viri govorijo o tem, da so balinali že stari Egipčani, Grki in Rimljani (Čuk, 2000). Ena od teorij govori, da so si njihovi vojaki krajšali čas z balinanjem s kamni. Sodobno baliranje izhaja iz Italije (Torino, Geneva) in Francije (Lyon). Iz teh dveh držav se je šport širil predvsem ob Sredozemlju. Evropski emigranti so najbolj zaslužni zato, da se je balinalo tudi v drugih državah po svetu. Na današnjih svetovnih prvenstvih sodelujejo države iz Evrope, Južne in Severne Amerike, Afrike, Azije in Avstralije. Prvi balinarski klub je bil ustanovljen leta 1850 v Lyonu, prvo veliko tekmovanje je bilo leta 1895, in sicer turnir Pentacote v Lyon, ki poteka še danes. Največji balinarski turnirji so danes v Genovi in v Lyonu, kjer igra več kot 3000 balinarjev in balinark. Današnja Mednarodna balinarska zveza je bila ustanovljena leta 1946, prvo svetovno prvenstvo pa se je odvijalo leta 1947. Na prvenstvih so se igrane predvsem četverke, leta 1991 se prvič pojavi hitrostno izbivanje in natančno izbivanje, leta 1998 krog ter leta 2003 še štafetno izbivanje (Le sport boules, 2011). Na evropskih in svetovnih prvenstvih se od leta 2003 igra 6 disciplin. Novejše discipline so prišle iz Francije in Italije, saj so hoteli iz tradicionalnega baliranja narediti bolj športno panogo, ki bo pritegnila tudi več mladih. Prav tako pa so discipline izbivanja bolj atraktivne za gledalce na prizorišču in na televiziji. Baliranje od leta 1997 sodeluje tudi na sredozemskih igrah in sicer z disciplinama hitrostnega in natančnega izbivanja. Od leta 2001 pa z istima disciplinama tudi na svetovnih igrah, kar je nekakšna olimpijada ne olimpijskih športov. V Sloveniji se je pričelo organizirano športno baliranje šele v letih 1949/1950 in sicer na pobudo dr. Milka Gornika, kateremu sta se pridružila še Romeo Bassin in Avgust Petrovčič. Za vse tri balinarske navdušence lahko smelo trdimo, da so bili pobudniki, ustanovitelji in tvorci športnega baliranja v Sloveniji in seveda tudi v bivši Jugoslaviji. Leto dni kasneje so pri takratni Fizikalni zvezi Slovenije ustanovili prvi balinarski odbor, ki je zatem vzpostavil Balinarsko zvezo Slovenije. Kmalu po ustanovitvi Balinarske zveze Slovenije so bila sprejeta tudi enotna balinarska pravila, ki so bila prirejena po mednarodnem tehničnem pravilniku. Danes združuje Balinarska zveza Slovenije že preko 11.500 balinarjev, od tega več kot 4000 registriranih igralk in igralcev v desetih območnih zvezah. V zvezi deluje tudi 17 ženskih ekip. Na državni ravni poteka ligaško tekmovanje v treh ligah in sicer super liga, prva liga in dve drugi ligi. V vseh ligah skupaj nastopa 38 ekip, in sicer na vseh ravneh: v članski, mladinski, ženski in konkurenci dečkov so organizirana državna prvenstva v vseh disciplinah (Zgodovina baliranja, 2009).

Napačno je mišljenje, da se z balinanjem ukvarjajo samo starejši ljudje. Kot pri vsakem športu, tudi pri balinanju poznamo vrhunski in rekreativni del. Ligaško tekmovanje je lahko precej zahtevno, predvsem vse prve lige, ki se igrajo v Franciji, Italiji, Sloveniji in na Hrvaškem ter svetovna in evropska prvenstva. Najboljši igralci reprezentanc in klubov so stari od 18 do 45 let, podobno kot pri ostalih športih. Najuspešnejši balinarji so pol-profesionalci in trenirajo vsak dan, še posebno več truda pa vlagajo igralci v tekaških disciplinah. Pri hitrostnem in štafetnem izbivanju je poleg natančnosti potrebna tudi vrhunska telesna pripravljenost.

2. PREDMET, PROBLEM IN NAMEN DELA

Balinanje je športna igra s krogli na ravni površini, ki je posuta s peskom. Igrišče je dolgo od 26,50 do 27,50 metra, široko od 2,5 do 4 metre. Igrišče omejujejo črte in ga delijo na 7 območij. V sredini je območje ena (12,5 metra), kjer krogle le potujejo. Na obeh straneh srednjega pravokotnika so tri območja. Območje dve je dolgo 5 metrov, kjer se odvija igra. V območju tri igra poteka občasno in je dolgo 2 metra. Območje štiri (50 cm) služi za ustavljanje krogel in za dodatni zalet izbijalca. Na balinišču je pesek majhne granulacije 2-4 milimetre, balina se s kovinskimi krogli, težkimi do 1200 gramov in s premerom 90–110 milimetrov, balin je lesen s premerom 35–37 milimetrov. Za igranje potrebujemo še palico za označevanje krogel.

Slika 1. Balinarsko igrišče (BK Sodček, 2012).

Na Sliki 1 je prikazano balinarsko igrišče z dimenzijami igrišča in igralnimi območji.

Balinarske discipline

Individualna igra, enojka (1:1): vsak igralec ima štiri krogle. Zmagovalec je tisti, ki prvi doseže 13 točk oziroma ima po izteku igralnega časa več točk od nasprotnika.

Igra parov, dvojice (2:2): vsak igralec ima tri krogle. Vlogi sta razdeljeni tako, da je eden igralec v ekipi bližalec, drugi pa izbijalec. Zmagovalec je ekipa, ki prva doseže 13 točk oziroma ima po izteku igralnega časa več točk od nasprotnika.

Igra trojic, trojka (3:3): vsak igralec ima dve krogli. Vloge so razdeljene tako, da je prvi igralec v ekipi bližalec, srednji korektor in zadnji izbijalec. Zmagovalec je ekipa, ki prva doseže 13 točk oziroma ima po izteku igralnega časa več točk od nasprotnika.

Igra četverk, četverka (4:4): vsak igralec ima dve krogli. Vloge so razdeljene tako, da je prvi igralec v ekipi bližalec, srednja dva korektorja in zadnji izbijalec. Zmagovalec je ekipa, ki prva doseže 13 točk oziroma ima po izteku igralnega časa več točk od nasprotnika.

Splošna pravila pri igrah enojk, dvojic, trojic in četverk:

Na začetku obrata ekipa, ki je dobila žreb oziroma je nazadnje dobila točko, meče balina v igralni prostor, na voljo ima dva poizkusa. Ista ekipa je prva na vrsti za približevanje krogle balinu. Naslednji met izvaja druga ekipa dokler njihova krogla ni najbližje balinu. Če je približana krogla blizu balina oziroma ovira igranje, jo lahko nasprotnik izloči z izbijanem. Izbijanje je izbijanje nasprotnikove krogle iz igralnega prostora, pri tem mora igralčeva krogla potovati nad tlemi, do vsaj pol metra pred ciljano kroglo. Če krogla pade na tla in izbije nasprotnikovo kroglo pred črto, ki označuje 50 cm, je met neveljaven. Kadar ekipa ni prevzela točke in je nasprotniku ostalo še nekaj krogel, lahko dobi več točk z bližanjem do balina ali z izbijanem balina, katerega zadetek šteje toliko točk, kolikor krogel ima ekipa še na voljo za igranje. Potem, ko so bile vse krogle odigrane, dobi točke ekipa, ki ima krogle najbližje balinu. Igralni čas je odvisen od tekmovanja, od 90 do 120 minut oziroma dokler ena od ekip ne doseže 13 točk (Boccevolò, 2000).

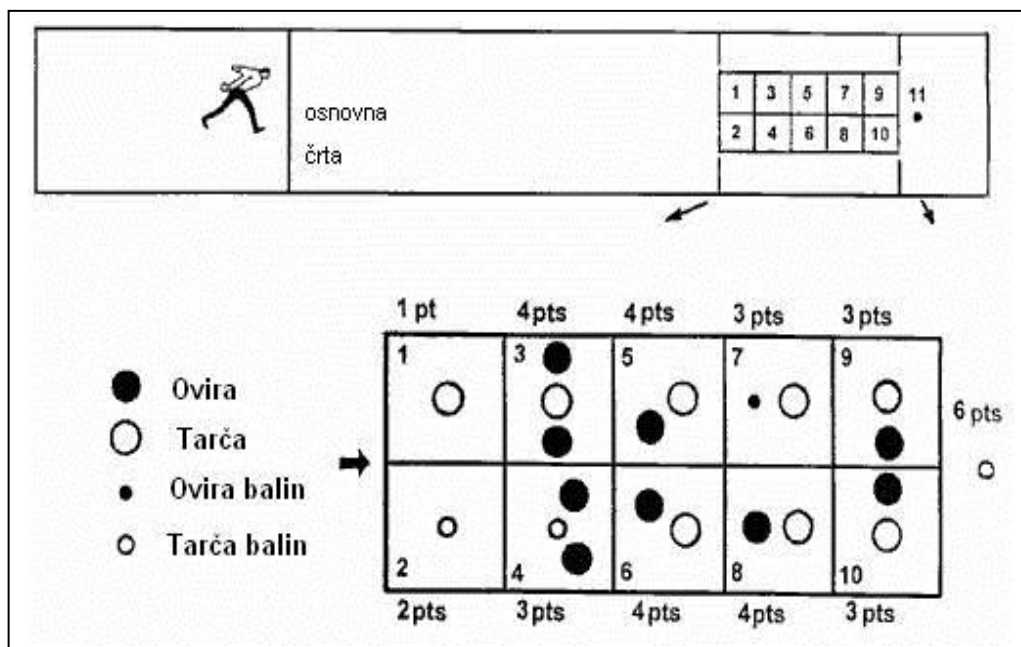
Bližanje in izbijanje v krog (1:1): vsak igralec ima štiri krogle. Igra je omejena na osem setov (obratov). Igralca se vsak set izmenjujeta v bližanju in izbijanju. Po žrebu se določi, kateri igralec bo začel z izbijanem in kateri z bližanjem v krog s premerom 140 cm. Balina ima igralec, ki je dobil žreb in ga meče v prvem in drugem ter v petem in šestem setu. Bližalec poizkuša približati, čim več krogel v krog, v katerem je na sredini balin. Naloga izbijalca je, da izbije kroglo iz kroga. Točkovanje: vsaka približana krogla v krog šteje 1 točko, če je krogla oddaljena od balina 5 mm (»cof«, »biberon«) pa 2 točki. Vsaka pravilno zadeta krogla šteje 1 točko, če ostane izbijalčeva krogla v krogu (»karo«, »rešta«) pa 2 točki. Izbijalec lahko izbija balina, če nasprotni igralec nima več krogel za igranje, ta šteje 2 točki. Zmagovalec je igralec, ki ima po 8 setih več točk (Boccevolò, 2000).

Slika 2. Igra v krog (Le sport boules, 2011).

Na Sliki 2 je prikazana približana krogla v krog s premerom 140 cm.

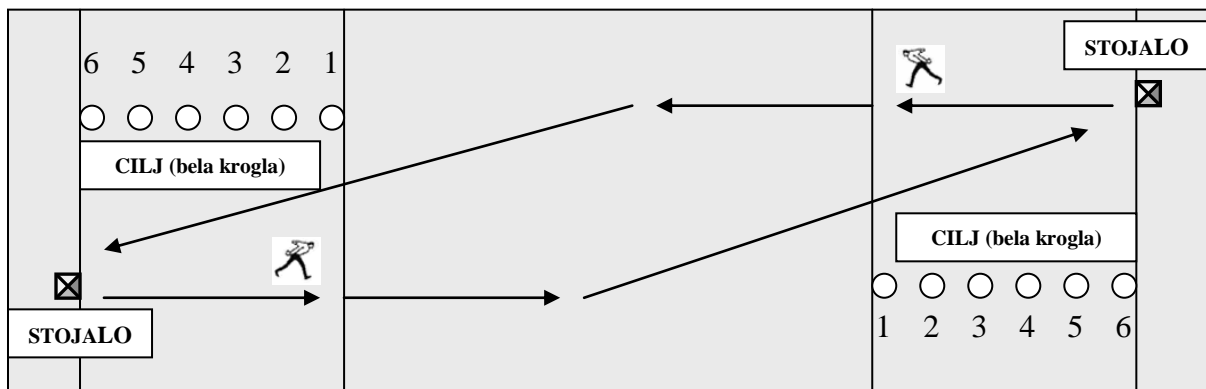
Precizno izbivanje, pozicija (1:1): igra je sestavljena iz 11 pozicij, ki so postavljene na različnih dolžinah in vsaka šteje različno število točk za pravilni zadetek. Maksimalno število točk je 37. Prvi cilj se nahaja na 13,10 m, zadnji na 18 m. Za pravilni zadetek se šteje zadetek belega predmeta, ne da bi se rdeča ovira premaknila. Krogla ali balin, ki ju je potrebno zadeti, sta bele barve. Krogle ali balin, ki služijo za oviro, pa so rdeče barve. Preproga, na kateri se postavlja pozicije je iz sintetičnega materiala, dolžine 6 metrov, s šestimi luknjami (Boccevolò, 2000).

Slika 3. Natančno izbivanje (BK Sodček, 2012).

Na Sliki 3 so prikazane pozicije in točke (points – pts) za vsak pravilni zadetek belega predmeta pri natančnem izbivanju.

Hitrostno izbivanje: cilj igre je, da v 5 minutah igralec zadene čim več krogel, ki so postavljene na različnih razdaljah. Igralec izmenično izbija v eno in drugo stran igrišča. Prvi cilj je postavljen na prvo luknjo (13 m), če je zadetek veljaven, se prestavi na drugo luknjo, in tako naprej do šeste pozicije (17 m), kjer se cilj zopet začne vračati nazaj proti prvi luknji (1, 2, 3, 4, 5, 6, 5, 4, 3, 2, 1, 2, 3, ...). Za pravilni zadetek velja izbita bela krogla iz luknje, s tem da igralčeva krogla pade v 50 centimetrski prostor pred ciljem. Vsak pravilni zadetek se šteje z eno točko. Na vsaki strani igrišča sta dva pomočnika, ki postavljata igralčeve krogle na stojalo in bele krogle (cilj) v luknje na preprogi. Preproga ima šest lukenj, ki so medsebojno razmknjene za 80 cm. Dolžina preproge je 5,20 m in širina 0,75 m. Ta disciplina je pri balinanju fizično najbolj zahtevna in je primerljiva s tekom na srednje proge v atletiki. Najboljši igralci hitrostnega izbivanja, ki vržejo do 51 krogel, pretečejo približno 1050 metrov, srčni utrip pa se dvigne tudi do 190 udarcev na minuto (Boccevolò, 2000).

Slika 4. Hitrostno izbivanje.

Na Sliki 4 je prikazano hitrostno izbivanje. Na vsaki strani igrišča je preproga s šestimi luknjami, kamor se postavijo bele krogle. Na vsaki strani igrišča je še stojalo, kamor je postavljena igralčeva krogla. Puščice prikazujejo pot teka tekmovalca pri hitrostnem izbivanju.

Štafetno izbivanje: v igri sodelujeta 2 igralca iz iste ekipe, ki izmenično izbivata vsak po 4 krogle. Igra traja 5 minut. Vsak igralec v eni izmeni preteče približno 80 metrov. Najboljše ekipe vržejo do 61 krogel v 5 minutah, kar je približno 1200 metrov. Bele krogle, ki služijo za cilj, so na eni strani igrišča postavljene na četrto luknjo, na drugi strani pa na drugo luknjo. Pred začetkom igre oba igralca stojita na eni strani igrišča. Igralec, ki začneja kot drugi, lahko prične z izbivanjem po pravilni predaji za osnovno črto (dotik z roko) (Boccevolò, 2000).

Balinarska oprema

Krogle: kovinska krogla s predpisanimi polnili, s premerom od 90 do 110 milimetrov, težkimi od 900 do 1200 gramov. Krogla ima različne rise (črte, vzorce), in sicer zaradi prepoznavnosti med igralci in za boljši oprijem. Igralci izbirajo različne krogle. Bližalci imajo ponavadi težje krogle, izbivalci lažje. Tekmovalci v tekaških disciplinah imajo lažje krogle (do 1000 gramov) in s premerom do 105 milimetrov.

Balin: velik od 35 do 37 mm, narejen je lahko samo iz lesa, različnih barv (rdeče, bele, zelene...).

Palica: je dolžine 50 cm, uporablja se za označevanje krogel, balina in črt, za merjenje bližine krogel in za označevanje črte za izbijanje krogle. Uporablja se pri tradicionalnih igrah in krogu, vedno se uporablja samo ena palica za obe ekipi.

Stojalo za krogle: višina od 60 do 120 cm, uporablja se pri hitrostnem in štafetnem izbijanju. S stojala igralec vzame kroglo in izvede naslednji met.

Preproga za hitrostno in štafetno izbijanje: dolžina preproge je 5,20 cm in širina 0,75 cm, s šestimi luknjami za krogle, v razmaku 80 cm.

Preproga za natančno izbijanje: dolžina je 6 m, širina 0,75 m, ima šest lukenj.

Ure: za zapisovanje rezultata imajo balinišča različne ure. Nekatere igrišča imajo še vedno ure na kazalce, druge na sistem obračanja papirja, po večini pa se sedaj uporabljajo elektronske ure. Tudi za merjenje časa so predpisane elektronske ure, ki morajo imeti ob izteku časa sireno.

V diplomski nalogi sem uporabil podatke z evropskih in svetovnih prvenstev od leta 1998 do leta 2011. Za to časovno obdobje sem se odločil, ker je bilo leto 1998 prelomno za tekmovanja na evropskih in svetovnih prvenstvih. S tem letom se je uveljavil program disciplin, ki velja z nekaterimi spremembami še danes. Do leta 1991 so se na prvenstvih igrali le četverke, istega leta so prvič priključili tudi natančno izbijanje in hitrostno izbijanje. Od leta 1993 do leta 1997 se je na svetovnih prvenstvih igralo v dvojicah, natančnem izbijanju in hitrostnem izbijanju, na evropskih prvenstvih pa v ekipnem tekmovanju (dvojica, posamezno, krog), natančnem izbijanju in hitrostnem izbijanju. Leta 1998 so na evropskem prvenstvu prvič igrali v dvojicah, posamezni igri, krogu, hitrostnem izbijanju in natančnem izbijanju. Na svetovnem prvenstvu leta 2003 se je prvič igralo tudi v štafetnem izbijanju. Natančno izbijanje se je leta 2000 spremenilo. V stari različici je bilo več pozicij in točk, z novim sistemom pa je prišlo nekaj novih pozicij in drugačno točkovanje. Tako je v današnjem natančnem izbijanju možnih 37 točk. Zaradi tega sem se odločil, da bom natančno izbijanje analiziral od leta 2000 naprej. Vse balinarske discipline se razlikujejo med seboj tako po fizični, tehnični kot taktični pripravljenosti. S tem prihaja do razlik pri tem, katere države osvajajo odličja v posamezni balinarski disciplini. Vsi rezultati, ki jih bom pridobil z analizo, nam bodo pokazali, kakšno so smernice balinanja, katere države so najbolj uspešne v posameznih disciplinah ter koliko morajo ostale države, ki niso v samem vrhu, rezultatsko napredovati, da bi prihajale do medalj na prvenstvih.

Analiziral bom možnosti, da se balinanje uvrsti na olimpijske igre. Olimpijska športna panoga oz. disciplina mora izpolnjevati naslednje kriterije: za poletne igre mora biti prisotna za

moške v najmanj 75 državah in na 4 celinah ter za ženske v najmanj 40 državah in na 3 celinah, za zimske igre pa mora športna panoga biti prisotna v najmanj 25 državah in na 3 celinah. Poleg tega mora biti disciplina mednarodno prepoznavna in utrjena tako v številkah kot geografsko. Dodaten pogoj je, da je imela vsaj dvakrat organizirano svetovno ali celinsko prvenstvo. Športne panoge in discipline, kjer je nastop odvisen predvsem od mehanskega pogona, niso dovoljene. Neodvisno od izjemnih razmer se program športnih panog določi 7 let pred začetkom iger in program disciplin 4 leta pred igrami. Glede na sporazum med mednarodno športno federacijo in organizacijskim komitejem, lahko MOK odstopa od teh načrtanih terminov, in sicer tako da vključi določeno disciplino na program iger (Olimpijske športne panoge, 2012).

Primeri raziskave razvoja tekmovalnih rezultatov v plavanju in kegljanju:

Ena izmed raziskav je bila narejena v diplomski nalogi z naslovom: Analiza razvoja plavalnih rezultatov in opazovanih dejavnikov na evropskih prvenstvih v malih bazenih za moške in ženske v letih 2007 in 2008. Avtor diplomske naloge je analizo opravil na vzorcu plavalk in plavalcev, ki so nastopili v finalu na evropskih prvenstvih leta 2007 in 2008. Želel je ugotoviti razvoj plavanja in plavalnega rezultata v malih bazenih. Analiziral je: gibanje rezultata plavanja po končanem štiriletнем olimpijskem ciklusu, gibanje starosti tekmovalcev, skupaj s časi potrebnimi za uvrstitev v finale in za osvojitve prvega in tretjega mesta, s časi obratov, s časi plavanja na posameznih odsekih, frekvenco in dolžino zavesljaja. Na podlagi rezultatov je ugotovil, da se je povprečna starost finalistk med letoma 2007 in 2008 znižala kar v sedmih disciplinah, pri moških pa samo v enem primeru. Pri daljših razdaljah so bile povprečne starosti tekmovalk in tekmovalcev podobne. Pri štiriindvajsetih disciplinah so se časi, potrebni za uvrstitev v finale v letu 2008 v primerjavi z letom 2007, izboljšali. Med nje sodijo predvsem vse sprinterske discipline na 50 metrov, večina 100 metrskih disciplin in vse 400 metrske discipline. Tudi časi zmagovalk in zmagovalcev v 50 in 100 metrskih disciplinah so se v letu 2008 v primerjavi z letom 2007 izboljšali. Na splošno lahko trdi, da so rezultati leta 2008 v ženski konkurenci nekoliko bolj zgoščeni kot pri moških in so v nekaterih primerih bolj kot leta 2007 (Kovačič, 2010).

Tabela 1 .

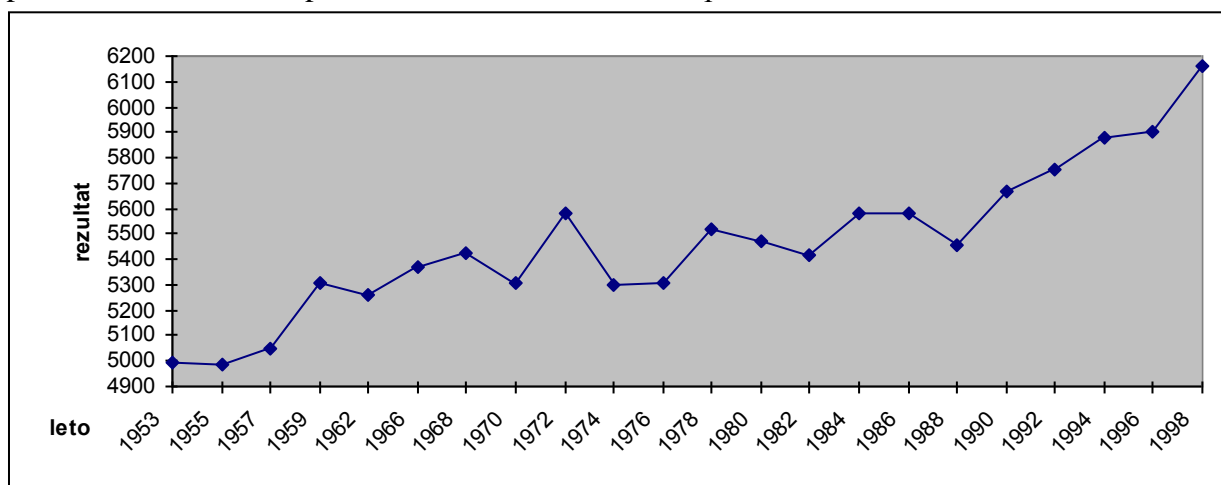
Primerjava časov v disciplini 50 metrov prosto moški (Kovačič, 2010).

Leto	2007	Rezultat	2008	Rezultat
1. mesto	Nystrand S.	21,11	Leveaux A.	20,63
3. mesto	Bernard A.	21,57	Draganja D.	21,15
Čas potreben za finale	Rajakylae M.	22,03	Murphy B.	21,62
Povprečje Osmih rezultatov		21,66		21,18

V Tabeli 1 je prikazana primerjava časov, potrebnih za osvojitve prvega mesta, tretjega mesta, časa, potrebnega za uvrstitev v finale ter povprečnega časa finalistov pri disciplini 50 metrov prosto moški.

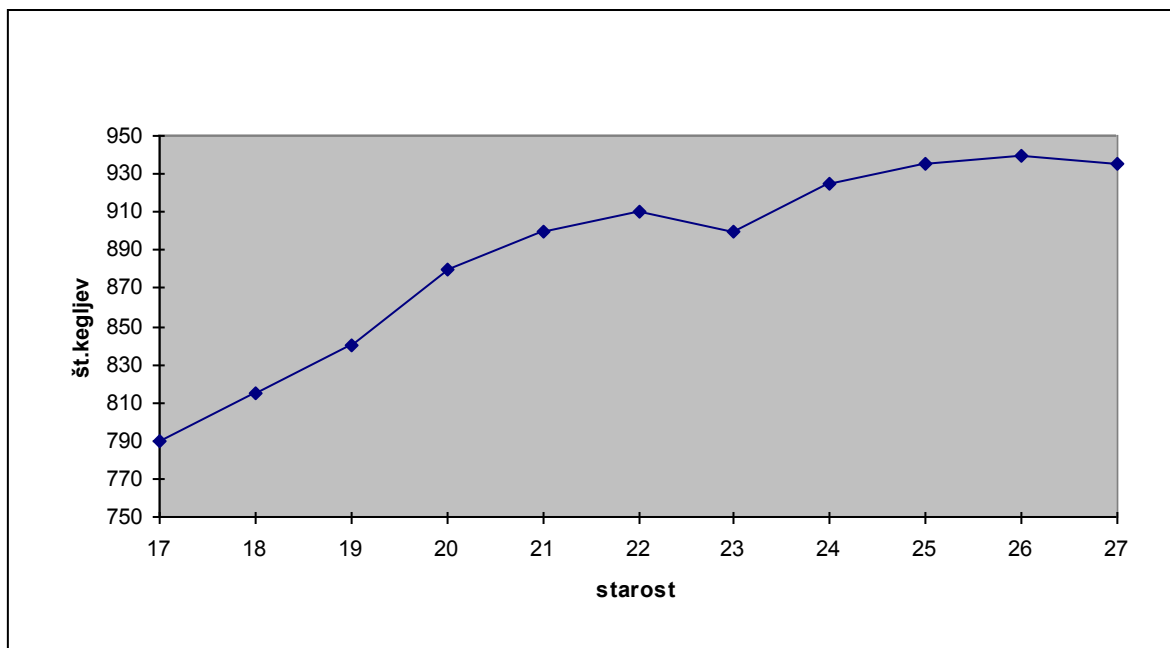
Pri analizi je zaznal znatno izboljšanje povprečnega rezultata za 0,48 sekunde v letu 2008 v primerjavi z letom poprej. Poleg rezultata so statistično vidne razlike nastale v vseh hitrostih, ki so bile merjene. Zgoščenost rezultatov se ni bistveno spremenila in je bila leta 2007 večja kot v primerjavi z letom 2008. Tako so bili leta 2007 vsi tekmovalci v finalu razporejeni v 0,92 sekunde, medtem ko je leta 2008 osem finalistov ločilo 0,99 sekunde (Kovačič, 2010).

V knjigi Kegljanje je bila opravljena analiza svetovnih prvenstev in rezultatski razvoj najboljših slovenskih kegljačev. V kegljanju je najpomembnejše tekmovanje svetovno prvenstvo na vsaki dve leti. Za pripravo na takšno tekmovanje je pomembna tudi analiza preteklih rezultatov, ki predvideva, kakšen rezultat bo potreben za določeno uvrstitev.

Slika 5. Razvoj rezultatov moških ekip na SP (Čuk idr, 2000).

Na Sliki 5 je prikazan razvoj rezultatov moških ekipa na svetovnih prvenstvih v kegljanju.

Slika 6. Razvoj tekmovalnega rezultata Borisa Benedika (Čuk idr, 2000).

Na Sliki 6 je prikazan razvoj tekmovalnega rezultata Borisa Benedika v kegljanju.

Analiza rezultatov kaže, da je trend rezultatov točkovno naraščal, to pomeni, da morajo kegljači izboljševati svoje rezultate, če želijo ostati v boju za najvišja mesta na svetovnih prvenstvih. Vzroki za naraščajoče rezultate so lahko zunanji (novi materiali, nove metode treninga ipd.) ali notranji (odvisni od športnika). Pri dolgoročnem načrtovanju sestave ekipe je pomembno tudi poznavanje razvoja napredka posameznega tekmovalca. Na primeru vrhunškega slovenskega kegljača Borisa Benedika je predstavljen individualni napredek. Igralec je v mlajših letih hitro napredoval, sledil je krajši plato, nato pa zopet rast in plato. Krivulja kaže, da je tekmovalec izjemno talentiran in ima možnosti za napredovanje. Za prehod od začetnega do končnega rezultata 945 točk je potreboval 10 let treninga (Čuk idr, 2000).

Predmet diplomske naloge bodo balinarske discipline. V analizo bom vključil šest disciplin, ki so vključene v program evropskih in svetovnih prvenstev v balinanju. Te discipline so: hitrostno izbijanje, štafetno izbijanje, natančno izbijanje, krog, igra dvojic ter igra posameznikov. Problem naloge pa bo razvoj balinarskih disciplin na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Analiziral bom število udeležencev (držav) na posameznih prvenstvih v vseh disciplinah, število zadetkov in metov v tekaških disciplinah, število točk pri natančnem izbijanju in krogu, število točk potrebnih za določeno uvrstitev ter osvajanje medalj po posameznih državah. Ker je cilj mednarodne balinarske zveze sodelovanje na olimpijskih igrah, se bom ukvarjal tudi s problemom, kaj še manjka balinanju do olimpijskih iger.

3. CILJI RAZISKAVE

V skladu s predmetom in problemom sem postavil naslednja cilja:

1. Ugotoviti, kakšni so trendi, smernice balinanja in ali balinanje kot panoga napreduje ali nazaduje.
2. Ugotoviti, kako blizu olimpijskih iger je balinanje glede na kriterije, ki so predpisani pri mednarodnem olimpijskem komiteju, za uvrstitev panoge v program olimpijskih iger.

Prva ugotovitev bo pomembna pri oceni, ali balinanje po posameznih disciplinah napreduje ali nazaduje. Pri tem bom upošteval število udeležencev po posameznih prvenstvih, število zadetkov in metov pri tekaških disciplinah, število točk potrebnih za določeno uvrstitev ter katere države so najuspešnejše po posameznih disciplinah.

Druga ugotovitev pa bo pomembna za prihodnost balinarskega športa; torej kakšne so možnosti, da se balinanje uvrsti na program olimpijskih iger, glede na kriterije, ki so predpisani s strani mednarodnega olimpijskega komiteja.

4. METODE DE LA

4.1. Vzorec merjencev

V vzorec merjencev so zajeti vsi tekmovalci državnih reprezentanc, ki so tekmovali na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011 v disciplinah hitrostnega izbijanja, štafetnega izbijanja, natančnega izbijanja, kroga, posameznikov in dvojic. Vzorec udeležencev, ki so tekmovali na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011 zajema:

Hitrostno izbijanje	215 posameznikov
Štafetno izbijanje	145 dvojic
Natančno izbijanje	259 posameznikov
Krog	277 posameznikov
Posamezno	303 posameznikov
Dvojice	304 dvojic
Skupaj	1054 posameznikov in 449 dvojic

4.2. Vzorec spremenljivk

Vzorec spremenljivk so: število držav, število udeležencev, število metov in zadetkov v hitrostnem in štafetnem izbijanju, število doseženih točk v hitrostnem, štafetnem, natančnem izbijanju in krogu, število točk potrebnih za določeno uvrstitev, ter število in vrsta medalj na svetovnih in evropskih prvenstvih za posamezne države od leta 1998 do leta 2011. Program prvenstev ima naslednje discipline: hitrostno izbijanje, štafetno izbijanje, natančno izbijanje, krog, posamezno, dvojice. Discipline hitrostnega izbijanja, posameznikov in dvojic so na programu prvenstev od leta 1998, prav tako krog, ki pa ga leta 1999 izjemoma ni bilo v programu. Natančno izbijanje v sodobni različici se je priključilo leta 2000, štafetno izbijanje pa leta 2003.

4.3. Organizacija zbiranja podatkov

Rezultate svetovnih in evropskih prvenstev od leta 1998 do leta 2011 sem zbral iz revij Balinar in iz internetne strani mednarodne balinarske zveze.

4.4. Metode obdelave podatkov

Za obdelavo podatkov sem uporabil program Microsoft Excel. Kjer sem imel veliko podatkov (od predtekmovanja do polfinala) sem uporabil aritmetično sredino. Vsi rezultati so predstavljeni v tabelah in slikah glede na leto izvedbe.

5. EMPIRIČNI PODATKI Z RAZPRAVO

5.1. Razvoj discipline hitrostnega izbivanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011

V tem delu sem predstavil izsledke o razvoju hitrostnega izbivanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Predstavil sem glavne značilnosti sprememb v udeležbi držav na posameznih prvenstvih, v številu zadetkov in metov v petminutnem izbivanju, v meji zadetkov za določeno uvrstitev na prvenstvu in v osvajanju medalj za najuspešnejše države.

Sistem tekmovanja v hitrostnem izbivanju je takšen, da v kvalifikacijah nastopijo vsi prijavljeni tekmovalci, po dva tekmovalca naenkrat. V naslednji krog tekmovanja se uvrsti najboljših 16 tekmovalcev oziroma 8 tekmovalcev, če je število sodelujočih držav nizko. Po kvalifikacijah nastopajo posamezniki po dva naenkrat, začno tekmovalci, ki so v prejšnjem krogu tekmovanja dosegli najnižji rezultat. Zadnji par sta igralca, ki sta dosegla najvišji rezultat v prejšnjem krogu tekmovanja. V vsak naslednji krog se uvrstijo igralci, ki so dosegli najvišje rezultate, ne glede na zmago ali poraz proti nasprotniku v paru. Le v finalu pride do neposrednega dvoboja med dvema tekmovalcem za zmago na prvenstvu.

Slika 7. Hitrostno izbivanje - število tekmovalcev (Fajdiga, 1998-2010).

Na Sliki 7 je prikazana udeležba držav na evropskih prvenstvih v hitrostnem izbivanju od leta 1998 do leta 2010.

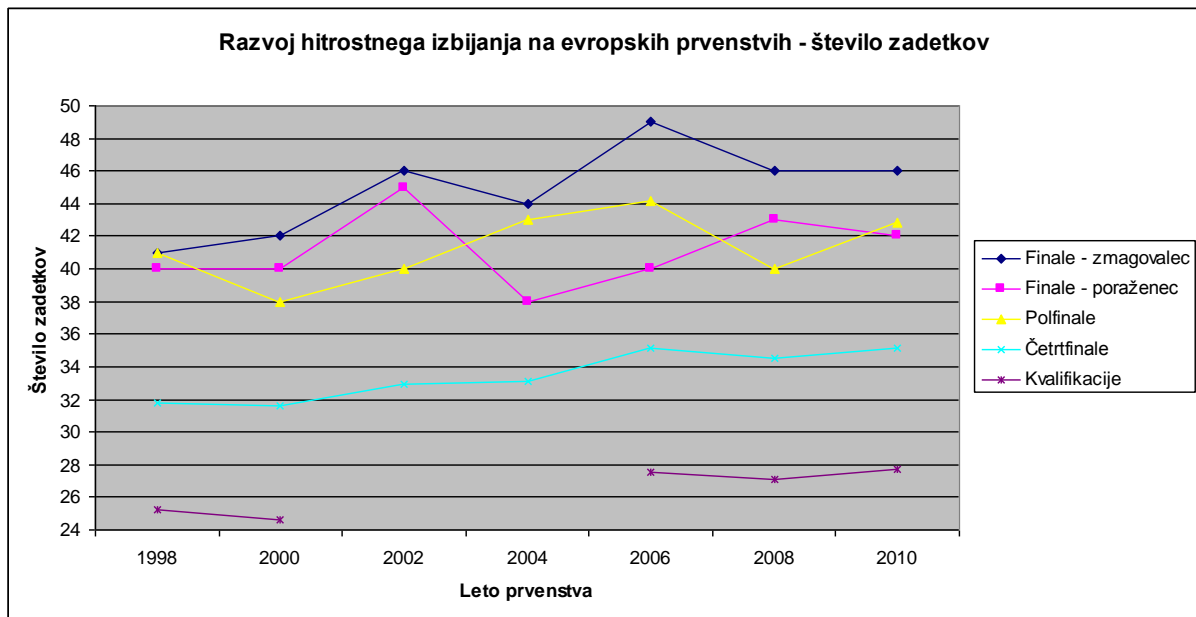

Slika 8. Hitrostno izbijanje - število tekmovalcev (Fajdiga, 1999-2011).

Na Sliki 8 je prikazana udeležba držav na svetovnih prvenstvih v hitrostnem izbijanju od leta 1999 do leta 2011.

Število tekmovalcev na prvenstvih je naraščalo, predvsem v zadnjih šestih letih. Od leta 1998 do leta 2005 se je število nastopajočih gibalo od 7 do 11 na evropskih, ter od 15 do 18 na svetovnih prvenstvih. Kljub temu, da je bilo število držav, ki so sodelovale na prvenstvih višje, so se nekatere države odločile, da ne bodo tekmovali v tej disciplini. Razlog je bil verjetno v tem, da so države, ki niso v samem vrhu, na tekmovanje prihajale z nepopolno ekipo (samo eden ali dva igralca). Prav tako niso imeli mladih igralcev, ki bi lahko tekmovali v tej telesno najbolj zahtevni disciplini. Z letom 2006 se je število tekmovalcev v hitrostnem izbijanju začelo povečevati. Razlogov je več. V Evropi se je z nastankom nekaterih novih držav, kot so Srbija in Črna Gora ter s priključitvijo novih držav, kot so Turčija, Slovaška, Madžarska, Rusija hitro povečevalo število tekmovalcev. Svetovnih prvenstev so se začele redno udeleževati države Južne Amerike (Peru, Venezuela, Brazilija) in Azije (Kitajska, Japonska). Na promociji balinarskega športa največ delajo Francozi, ki s trenerji in igralci potujejo po svetu in predstavljajo ta šport, predvsem z disciplino hitrostnega izbijanja. Tako se je balinanje uveljavilo na Kitajskem, v Turčiji ter v nekaterih francosko govorečih državah (F. Amar, osebna komunikacija, november 2011). Balinanje je z disciplino hitrostnega izbijanja postalo bolj priljubljeno pri mladih, zato so državne selekcije, ki lahko štejejo do 5 igralcev, vedno bolj popolne, predvsem pri državah, ki so pretekla leta prihajala na prvenstva z le enim ali dvema starejšima tekmovalcema. Tako mladim, ki se začnejo ukvarjati z balinanjem (s hitrostnim izbijanjem), ni potrebno čakati vrsto let, da bi prišli v državno reprezentanco. Vsako leto imajo možnost, da nastopajo na mednarodnem prvenstvu v tekaških disciplinah, če so seveda najboljši v svoji državi. Razlog za večje število držav je verjetno tudi

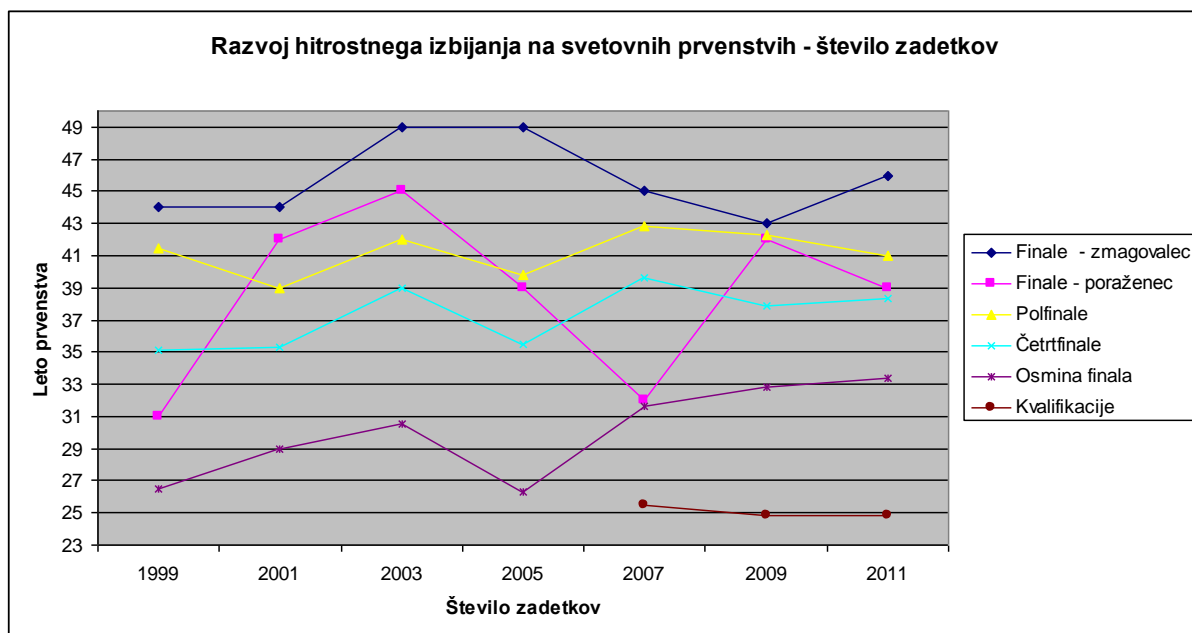
v tem, da je hitrostno izbijanje na programu mediteranskih iger in svetovnih iger. S sodelovanjem na teh dveh prvenstvih balinanje pridobiva na prepoznavnosti.

Slika 9. Hitrostno izbijanje - zadetki (Fajdiga, 1998-2010).

Na Sliki 9 so prikazani zadetki po posameznih stopnjah tekmovanja v hitrostnem izbijanju na evropskih prvenstvih od leta 1998 do leta 2010. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu evropskih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu in v kvalifikacijah v hitrostnem izbijanju. Leta 2002 in 2004 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

Na evropskih prvenstvih je zmagovalec z vsakim letom dosegel višje rezultate v finalu. Na prvih dveh prvenstvih so bili rezultati zmagovalcev 41 in 42 zadetih krogel, z letom 2002 pa se je krivulja začela dvigovati. Najboljši rezultat je bil dosežen leta 2006, ko je zmagovalec zadel 49 krogel, na zadnjih dveh evropskih prvenstvih sta zmagovalca zadela po 46 krogel. Zanimiva je krivulja poražencev v finalih, kjer so rezultati nekje precej nižji od povprečja točk polfinalistov. Porazenci v finalu so velikokrat naredili rezultat, ki je pod njihovimi pričakovanji in povprečji, kar je verjetno bila posledica nervoze in pritiska. Povprečja rezultatov polfinalistov na evropskih prvenstvih so se gibala med 38 in 44 točkami. Napredek je viden v letih 2004 in 2006, kjer sta imeli francoska in italijanska reprezentanca rezultatsko zelo močna tekmovalca, ki sta dosegala rezultate preko 45 točk. Povprečja vseh tekmovalcev (četrtfinale in kvalifikacije) kažejo, da so se rezultati ostalih držav na evropskih prvenstvih dvignili z vsakim evropskim prvenstvom. V četrtfinalu se je povprečje dvignilo iz 32 na 35 točk, kar je velik napredek, glede na to, da se je priključilo tudi nekaj novih držav. V kvalifikacijah pa so bili rezultati leta 1998 in 2000 okoli 25 zadetkov, leta 2010 pa skoraj 28 točk.

Slika 10. Hitrostno izbijanje - zadetki (Fajdiga, 1999-2011).

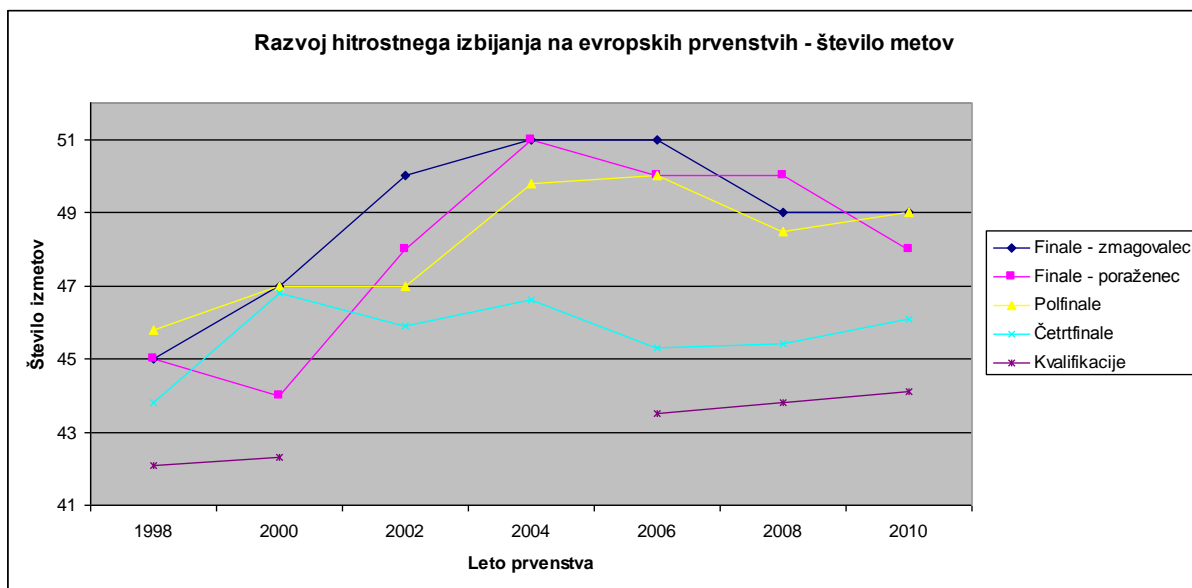
Na Sliki 10 so prikazani zadetki po posameznih stopnjah tekmovanja v hitrostnem izbijanju na svetovnih prvenstvih od leta 1999 do leta 2011. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu svetovnih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu, osmini finala in v kvalifikacijah v hitrostnem izbijanju. Leta 1999, 2001, 2003 in 2005 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

Najvišje rezultate v finalu svetovnih prvenstev sta dosegla leta 2003 Italijan Ziraldo in leta 2005 Francoz Grail, ko sta zadela 49 krogel v petih minutah. Na ostalih prvenstvih pa so zmagovalci dosegali od 43 do 46 točk. Z letom 2007 so rezultati zmagovalcev hitrostnem izbijanju nekoliko padli, kar je bila posledica odhoda Francoza Graila v druge discipline. V zadnjih petih letih je število zadetkov padlo na povprečno 44 zadetkov. Kljub temu, da so bili zmagovalci rezultatsko slabši od pred nekaj let, so še vedno držali dokaj visok standard, glede na rezultate izpred petnajstih let. Krivulja poražencev finalov kaže, da je bil boj za zmago na kar nekaj svetovnih prvenstvih nezanimiv, saj so bili rezultati drugo uvrščenih nižji tudi za več kot 10 zadetkov. V četrtfinalih se je povprečje dvignilo s 35 točk leta 1999, na okoli 39 točk na zadnjih treh svetovnih prvenstvih. Tudi v osmini finala je bil dosežen velik napredek, saj se povprečje dvignilo iz 26 na 32 zadetkov. Kar je dokaz, da so države, ki so se uvrščale med najboljših 16 in 8 na prvenstvu, izboljševale svoje rezultate. V kvalifikacijah, ki so bile leta 2007, 2009 in 2011, zaradi porasta števila reprezentanc na več kot 30, rezultati niso napredovali, kar je bila posledica velikega števila novo pridruženih reprezentanc, ki so prispevale nizke rezultate v hitrostnem izbijanju.

Razlika med evropskimi in svetovnimi prvenstvi je v številu zadetkov, ki jih je potrebno doseči za uvrstitev med najboljše štiri. Na evropskih prvenstvih se je številka za uvrstitev med štiri najboljše gibala od 36 do 39, kar tekmovalcem štirih najbolj uspešnih držav ni povzročalo

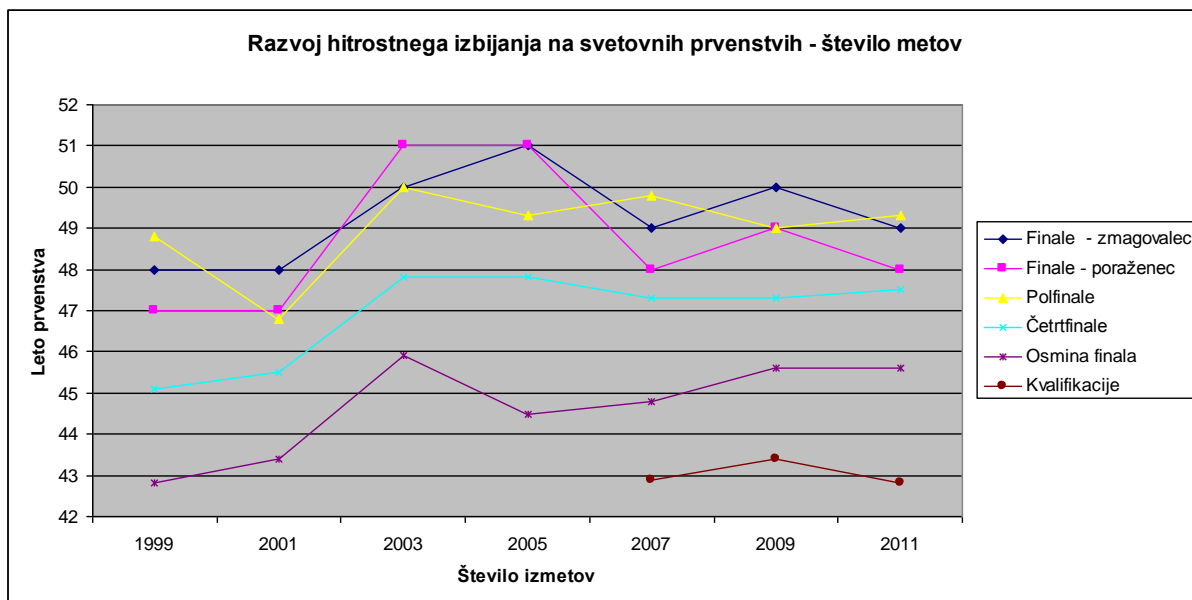
veliko težav. Z razliko od evropskih, pa je bila meja na svetovnih prvenstvih postavljena precej višje in se je gibala od 36 do 43 zadetih krogel v petih minutah. Od leta 2007 je bilo potrebno za uvrstitev v polfinale vedno zadeti preko 40 krogel. Razlog je v tem, da je na svetovnih prvenstvih več držav, ki lahko konkurirajo v hitrostnem izbujanju tudi najboljšim državam. Ti tekmovalci hitrostnega izbujanja prihajajo predvsem iz držav Maroka, Alžirije in Tunizije, kjer je očitno vidna prisotnost francoske šole. Prav tako nekateri afriški igralci živijo in igrajo v francoskih ali italijanskih ligah. Kitajska je ena redkih držav, kjer je opazen velik napredek pri hitrostnem izbujanju, kar je posledica velikega vlaganja v balinarski šport. Tekmovalci teh držav so bili vselej uvrščeni med najboljših osem na svetovnih prvenstvih. Kljub temu bo potrebno še veliko dela, da bodo lahko redno konkurirale za najvišja mesta svetovnih prvenstvih. Za sedaj na svetovnih in evropskih prvenstvih dominirajo reprezentance Francije, Italije, Slovenije in Hrvaške.

Meja zadetkov za finale je bila skozi prvenstva zelo nestabilna. Razlike v polfinalih na svetovnih in evropskih prvenstvih praktično ni bilo, saj so med prvimi štirimi vedno iste države. Rezultatsko pa se pokaže, da je bila na evropskih prvenstvih meja za uvrstitev v finale te discipline večkrat višja kot na svetovnih prvenstvih. Razlog je bil morda v tem, da svetovna prvenstva časovno trajajo nekaj dni dlje, na programu je več tekov hitrostnega izbujanja, in tako prihaja do utrujenosti. Na svetovnih prvenstvih lahko tekmovalec odteče do deset tekem hitrostnega in štafetnega izbujanja v enem tednu, medtem ko na evropskem prvenstvu do osem. Psihični pritisk na igralca je na svetovnih prvenstvih večji, zato je bila morda meja za vstop v finale hitrostnega izbujanja na svetovnih prvenstvih včasih nižja. Kar pa ni pravilo. Od leta 1998 pa do leta 2011 se je meja zadetkov za uvrstitev v finale hitrostnega izbujanja na prvenstvih gibala od 40 do 46. Vse je odvisno, kako dobro so pripravljeni vsi štirje tekmovalci. Meja zadetkov za zmago se je na evropskih prvenstvih do leta 2002 višala ter nato ostala dokaj konstantna. Za zmago na evropskem prvenstvu je bilo potrebno leta 1998 zadeti 42 krogel, od leta 2002 pa 47. Na svetovnih prvenstvih je bila meja zadetkov za zmago 50 v letih 2003 in 2005, in nato je sledil padec na 44 zadetkov, in spet dvig meje na 47 zadetkov na zadnjem prvenstvu. Meje, ki so bile postavljene v letih 2003, 2004 in 2006 so na 50 točkah, kar pomeni, da bi moral drugi tekmovalec za zmago zadeti skoraj vse vržene krogle. V finala sta se kar nekaj let zapored uvrščala Italijan in Francoz, ki sta postavljala zelo visoke rezultate. Zadnja leta je bila meja za zmago na prvenstvu okoli 46, 47 zadetkov. To pa je število, ki ga je zmožen doseči vsak igralec, ki prihaja iz ene od držav Francije, Italije, Slovenije ali Hrvaške.

Slika 11. Hitrostno izbijanje - meti (Fajdiga, 1998-2010).

Na Sliki 11 so prikazani meti po posameznih stopnjah tekmovanja v hitrostnem izbijanju na evropskih prvenstvih od leta 1998 do leta 2010. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu evropskih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu in v kvalifikacijah v hitrostnem izbijanju. Leta 2002 in 2004 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

Slika 12. Hitrostno izbijanje - meti (Fajdiga, 1999-2011).

Na Sliki 12 so prikazani meti po posameznih stopnjah tekmovanja v hitrostnem izbijanju na svetovnih prvenstvih od leta 1999 do leta 2011. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu svetovnih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v

polfinalu, četrtfinalu, osmini finala in v kvalifikacijah v hitrostnem izbijanju. Leta 1999, 2001, 2003 in 2005 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

S Slik 11 in 12 je razvidno povišanje metov zmagovalcev prvenstev od leta 1998 do leta 2002. Kot vsak šport tudi disciplina hitrostnega izbijanja napreduje skozi prvenstva. Če je še leta 1998 zmagovalec vrgel 45 krogel v petih minutah, se je leta 2002 številka dvignila na 50 metov. To pa pomeni, da je zmagovalec iz leta 2002 tekkel za 30 sekund hitreje kot zmagovalec leta 1998. V petih minutah je pretekel okoli 100 metrov več. Razlog je verjetno v tem, da se je spremenila tehnika teka od stojala do stojala. Igralec ne teče več v krogu, ampak diagonalno od stojala do stojala. Prav tako se je spremenil način treniranja, ki vključuje veliko več treninga brez krogel, teka na atletskih stezah in vadbe za moč. Hitrostno izbijanje se lahko primerja z atletskim tekom na srednje proge. Če primerjamo atletiko in hitrostno izbijanje, je svetovni rekord na 1000 metrov 2 minuti in 11 sekund, toliko metrov približno preteče tudi igralec hitrostnega izbijanja, ki vrže 50, 51 krogel v petih minutah. Pri tem je treba upoštevati, da tekač na atletski stezi teče v krogu brez ustavljanja, pri hitrostnem izbijanju pa se tekmovalec po 20 metrih skoraj popolnoma zaustavi na stojalu. Pri hitrostnem izbijanju je poleg tega treba 50-krat vreči 1 kg težko kroglo in imeti pri pulzu več kot 180 udarcev na minuto uspešnost zadevanja več kot 85 odstotkov. Po času se hitrostno izbijanje lahko uvršča v tek na 2000 metrov v atletiki, kjer je svetovni rekord 4 minute in 44 sekund. Večina najboljših balinarskih reprezentanc ima kondicijskega trenerja, ki treninge atletov na srednje proge prilagaja tekmovalcem v hitrostnem izbijanju.

Najvišje število metov sta imela zmagovalca prvenstev med leti 2002 in 2006. To so bila leta dvobojev Francoza Graila in Italijana Ziralda, ki sta dvignila hitrostno izbijanje na najvišjo raven. Zmagovalec je v teh letih povprečno vrgel tudi do 51 krogel in imel povprečje zadetkov od 46 do 47. Sebastien Grail ima tudi svetovni rekord v hitrostnem izbijanju: 51 zadetkov iz 51 metov. Kondicijski trener Francoza Graila je povedal, da je bil njegov varovanec na tekaških testih do 20 odstotkov boljši od nogometašev Montpellierja, ki so tedaj igrali v prvi francoski ligi. Z boljšo fizično pripravljenostjo se je število metov povišalo, kljub hitrejšemu teku pa je tudi natančnost ostala na isti ravni ali pa se je izboljšala (S. Pigeon, osebna komunikacija, december 2011). Telesna priprava prvih štirih uvrščenih na evropskih in svetovnih prvenstvih se je izboljšala, tako se je povprečno število vrženih krogel v petih minutah v petnajstih letih povišalo iz 45 na 49. Seveda so vrhovi v letih od 2003 do 2006 posledica tudi prej omenjenih tekmovalcev Francije in Italije, ki veljata za najboljša tekmovalca v zgodovini hitrostnega izbijanja. Prvi štirje tekmovalci, z izjemo dveh prvenstev, prihajajo iz držav Francije, Italije, Hrvaške in Slovenije. Pri ostalih tekmovalcih, ki niso bili uvrščeni med prve štiri je prav tako viden napredek. Število metov na evropskih prvenstvih se je od leta 1998 dvignilo. Takrat je bilo povprečje četrtfinalistov okoli 44 vrženih krogel v petih minutah, leta 2000 pa se je povprečje dvignilo na okoli 46 metov. Tu nekje pa so se gibala povprečja tudi na naslednjih evropskih prvenstvih. Pri kvalifikacijah se je povprečje dvignilo iz 42 na 44 metov. Podobna krivulja je tudi na svetovnih prvenstvih, le da so povprečja nekoliko višja, saj je bilo število metov na zadnjih štirih prvenstvih malce nad 47

izvršenih krogel v osmini finala okoli 45, v kvalifikacijah pa okoli 43. Razlika med najboljšimi reprezentancami in ostalimi v vrženih metih je v tem, da imajo najuspešnejše države na voljo večje število igralcev že v mladih letih, ko lahko z njimi delajo strokovni kadri. Prav tako z njimi delajo kondicijski trenerji in maserji, ki poskrbijo, da bodo igralci tudi telesno napredovali. Razlika med meti in zadetki tekmovalcev, ki se ne uvrščajo med najboljših osem, je okoli 20 točk. Kar pomeni, da je natančnost zadevanja veliko slabša (okoli 60 odstotkov), kot pri prvih štirih državah, kjer je ta številka manjša od 10 (nad 80 odstotkov). Države, ki se redno uvrščajo med prve štiri v hitrostnem izbujanju (Francija, Italija, Slovenija, Hrvaška), imajo močne in številčne državne lige. Velika večina ostalih držav ima po eno ligo v svoji državi oziroma je sploh nima. Posledica je manjše število igralcev za izbor v državno reprezentanco, manjše število tekem v hitrostnem izbujanju, s tem tudi slabša kvaliteta ter nižji rezultati na prvenstvu. Na tem področju bodo morale ostale države še veliko narediti. Z disciplino hitrostnega izbivanja bi morali privabiti čim več mladih in jim čim hitreje omogočiti treninge in razna tekmovanja na področni ter nacionalni ravni.

Tabela 2.

Medalje na evropskih prvenstvih v hitrostnem izbujanju (Fajdiga, 1998-2010).

Evropsko prvenstvo	1. mesto	2. mesto	3. mesto
1998	Francija	Hrvaška	Italija
2000	Hrvaška	Italija	Francija
2002	Francija	Italija	Hrvaška
2004	Italija	Francija	Hrvaška
2006	Francija	Italija	Hrvaška
2008	Francija	Slovenija	Italija/BiH
2010	Italija	Francija	Slovenija/Hrvaška
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Francija	4	2	1
Italija	2	2	2
Slovenija	0	2	1
Hrvaška	1	1	4
BiH	0	0	1

V Tabeli 2 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na evropskih prvenstvih v hitrostnem izbujanju od leta 1998 do leta 2010.

Tabela 3.

Medalje na svetovnih prvenstvih v hitrostnem izbijanju (Fajdiga, 1999-2011).

Svetovno prvenstvo	1. mesto	2. mesto	3. mesto
1999	Francija	Italija	Hrvaška
2001	Francija	Hrvaška	Italija
2003	Italija	Francija	Slovenija
2005	Francija	Italija	Hrvaška
2007	Francija	Italija	Hrvaška
2009	Slovenija	Francija	Italija/Hrvaška
2011	Italija	Kitajska	Slovenija/Francija
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Francija	4	2	1
Italija	2	3	2
Slovenija	1	0	2
Hrvaška	0	1	4
Kitajska	0	1	0

V Tabeli 3 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na svetovnih prvenstvih v hitrostnem izbijanju od leta 1999 do leta 2011.

Sistem podeljevanja medalj je bil v vseh disciplinah do leta 2007 takšen, da se je igralo tudi za tretje mesto. Z letom 2008 imajo igralci, ki se uvrstijo med najboljše štiri zagotovljeno medaljo. Če tekmovalci ne pridejo do finala, so uvrščeni na tretje mesto brez borbe za bronasto kolajno.

V hitrostnem izbijanju je daleč najbolj uspešna Francija. Od leta 1998 pa do leta 2011 so bili tekmovalci te države 12-krat v finalu. Francija ima osem zlatih medalj, štiri na svetovnem in štiri na evropskem prvenstvu. Francija je bila od leta 2005 pa do leta 2008 vedno prvakinja v hitrostnem izbijanju, zadnja leta lahko vidimo rahel padec, saj že tri leta niso osvojili zlate medalje. Sledi Italija, ki je bila 11-krat v finalu prvenstev, od tega ima štiri zlate medalje. Italija je imela veliko vzponov in padcev, a je na zadnjih dveh prvenstvih osvojila zlato medaljo. Hrvaška je bila zmagovalka evropskega prvenstva leta 2000, ima še dve srebrne medalji, vendar pa se ji od leta 2002 naprej ni več uspelo uvrstiti v finale. Slovenija ima zlato medaljo s svetovnega prvenstva, sicer pa ima, v primerjavi z najuspešnejšimi štirimi državami, najmanj medalj v hitrostnem izbijanju. V štirinajstih letih se je samo dvakrat zgodilo, da se je v hitrostnem izbijanju v boj za medalje vmešala katera druga država. Leta 2008 je na evropskem prvenstvu bronasto kolajno osvojila Bosna in Hercegovina, leta 2011 pa je srebrno kolajno na svetovnem prvenstvu osvojila Kitajska.

Razlog za premoč Francije, Italije, Slovenije in Hrvaške je verjetno v tradiciji, množičnosti in organiziranosti. Hitrostno izbijanje so izumili Francozi, ki so nato disciplino hitro promovirali po Italiji, Sloveniji in Hrvaški. V vseh štirih državah potekajo številne državne lige. Največ igralcev in lig ima Francija. Uspeh Francozov lahko razlagamo s tem, da so v najmočnejših

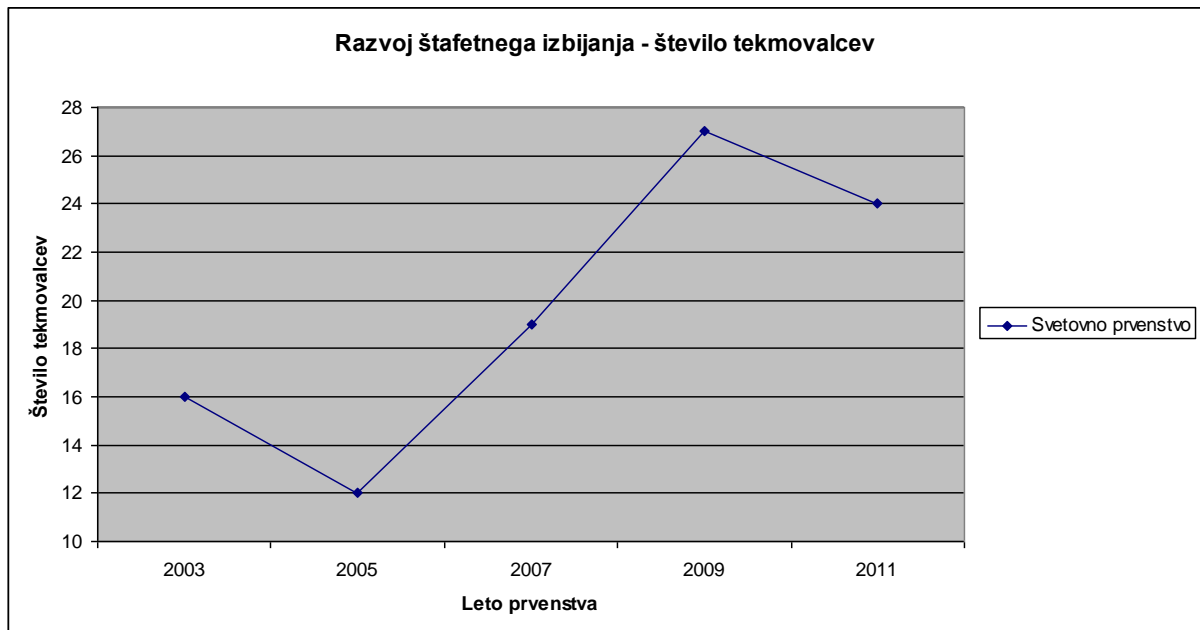
francoskih ligah v sistemu tekmovanja, kar po tri igre hitrostnega izbijanja v eni ligaški tekmi. Samo v prvi francoski ligi tekmuje več kot 24 igralcev hitrostnega izbijanja. Klubi so primorani ustanavljati svoje šole balinanja, da lahko vzgojijo igralce, ki bodo nastopali za njihov klub. Vsak klub, ki nastopa v državni ligi mora imeti mladinsko šolo. Prav tako je organizirano veliko tekmovanj že za otroke v najmlajših letih. Francoska reprezentanca ima od samega začetka prvenstev kondicijskega trenerja, ki pripravlja igralce na tekmovanja že v mlajših kategorijah. Prisoten je tudi maser in psiholog. Podobno je tudi v Italiji, v Sloveniji in na Hrvaškem pa je ta praksa prisotna šele zadnjih nekaj let. To so razlogi, da imajo te štiri države boljše rezultate od ostalih. Ostale države nimajo veliko tekmovanj v tej disciplini, nimajo balinarskih šol in posledično imajo manjše število igralcev za hitrostno izbijanje. Tekmovalci so slabše fizično pripravljene, saj nimajo strokovnih kadrov, ki bi jih trenirali. Hitrostno izbijanje je disciplina, za katero je potrebna visoka telesna in psihična pripravljenost. Kljub temu, da je lahko igralec dober v tradicionalnih igrah in ima visok odstotek zadetih krogel, je za hitrostno izbijanje potrebna visoka fizična pripravljenost vseh pet minut. Tako nekateri igralci ne vržejo niti toliko krogel, kot jih na primer zmagovalec zadene. Hitrostno izbijanje je najbolj atraktivna balinarska disciplina in je ena prvih, ki bi lahko kandidirala za program olimpijskih iger. Zato je potrebno, da Francija, Italija, Slovenija, Hrvaška in ostale države promovirajo balinarski šport v drugih državah in kontinentih, ter da strokovno pomagajo pri ustanavljanju balinarskih šol ter usposabljanju trenerjev. Tudi slovenski trenerji so že sodelovali na strokovnih seminarjih v Srbiji (D. Butinar, osebna komunikacija, november 2011).

V hitrostnem izbijanju je na svetovnem prvenstvu leta 2011 sodelovalo 29 tekmovalcev (držav). Za izpolnitev merila za sodelovanje na olimpijskih igrah (75 držav članic mednarodne športne organizacije) potrebuje balinanje še 20 držav. Na svetovnih prvenstvih v hitrostnem izbijanju ne sodelujejo vse države. Prvi cilj je, da vse države, ki sodelujejo na prvenstvih prijavijo svoje igralce v vse discipline. Hitrostno izbijanje je disciplina, s katero se najbolje promovira balinanje v ostalih državah. Najboljša praksa bi bila, da bi hitrostno izbijanje predstavili v državah, kjer se že igra kakšna druga vrsta športa s krogami (raffa, petanka, lawn bowls) in še ne poznajo tovrstnega balinanja.

5.2. Razvoj discipline štafetnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 2003 do leta 2011

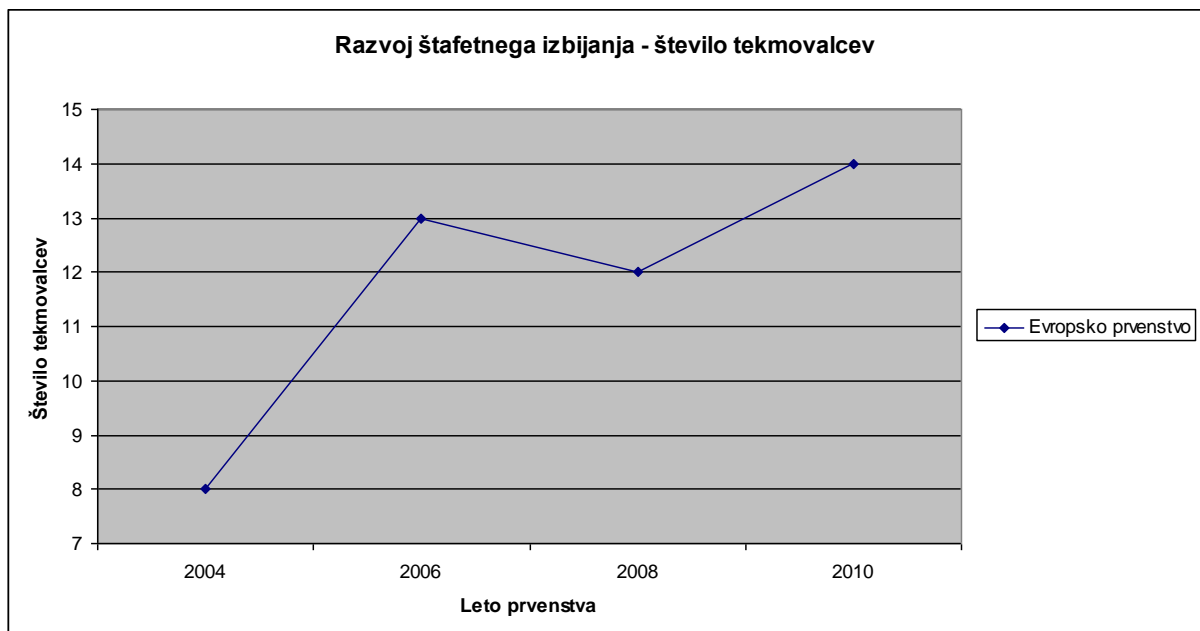
V tem delu sem predstavil izsledke o razvoju štafetnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 2003 do leta 2011. Predstavil sem glavne značilnosti sprememb v udeležbi držav na posameznih prvenstvih, v številu zadetkov in metov v petminutnem izbijanju, v meji zadetkov za določeno uvrstitev na prvenstvu in v osvajanju medalj za najuspešnejše države.

Sistem tekmovanja v disciplini štafetnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih je enak sistemu hitrostnega izbijanja, ki smo ga opisali pri razvoju discipline hitrostnega izbijanja.

Slika 13. Štafetno izbijanje - število tekmovalcev (Fajdiga, 2003-2011).

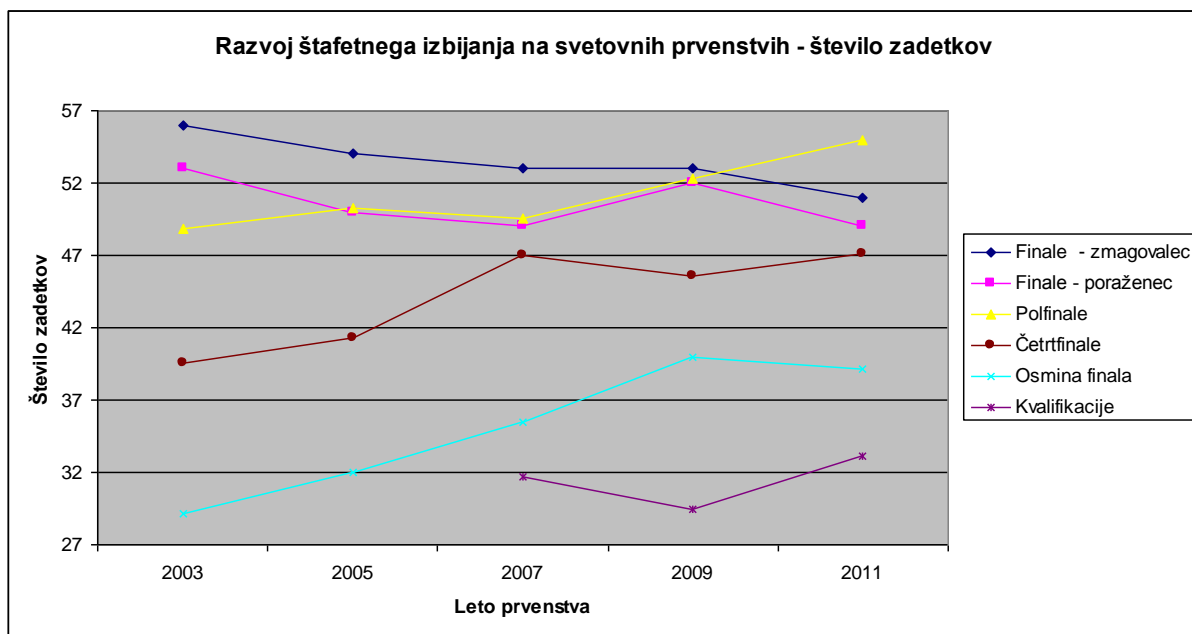
Na Sliki 13 je prikazana udeležba držav na svetovnih prvenstvih v štafetnem izbijanju od leta 2003 do leta 2011.

Slika 14. Štafetno izbijanje – število tekmovalcev (Fajdiga, 2004-2010).

Slika 14 prikazuje udeležbo držav na evropskih prvenstvih v štafetnem izbijanju od leta 2004 do leta 2010.

Štafetno izbijanje je na programu evropskih in svetovnih prvenstev od leta 2003 in je najmlajša balinarska disciplina. Za štafetno izbijanje potrebuje državna reprezentanca dva igralca, ki sta sposobna teči in izbijati pet minut. Nekatere države v letih od 2003 do 2006 niso prijavljale svojih igralcev za štafetno izbijanje, zato je bilo število tekmovalcev v teh letih manjše. Eden od razlogov je bil lahko v tem, da reprezentance niso imele dveh igralcev za to disciplino ali pa so imeli samo enega. Od leta 2007 je štafeta postala bolj priljubljena tudi pri ostalih nacijah. Države, ki včasih niso nastopale v tekaških disciplinah, so začele prihajati na prvenstva s številčnejšimi ekipami, predvsem z mladimi tekmovalci. Drugi razlog pa je povečanje števila držav, ki sodelujejo na evropskih in svetovnih prvenstvih. Na evropskem prvenstvu leta 2004 je sodelovalo le 8 ekip, dve leti kasneje pa že 13. Na evropskem prvenstvu je bilo največ ekip leta 2010, in sicer 14. Na svetovnih prvenstvih leta 2003, 2005 in 2007 je bilo število štafet pod 20, nato pa se je število dvignilo na 25. Tako je na svetovnem prvenstvu leta 2009 sodelovalo 27 ekip, dve leti kasneje pa 24 ekip.

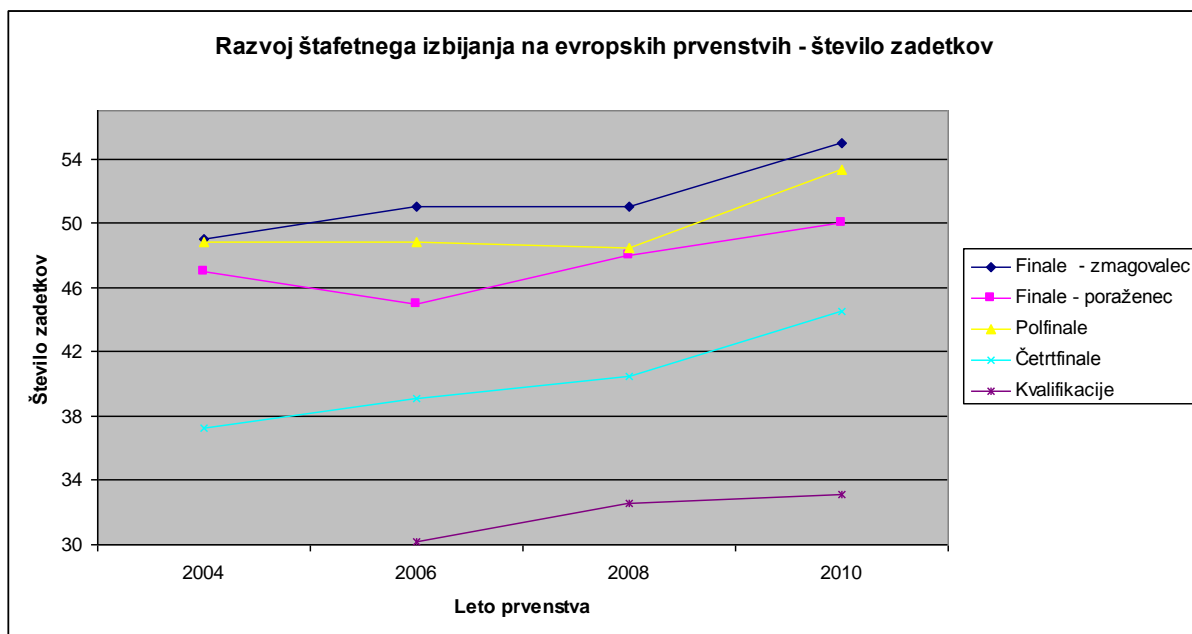

Slika 15. Štafetno izbijanje - zadetki (Fajdiga, 2003-2011).

Na Sliki 15 so prikazani zadetki po posameznih stopnjah tekmovanja v štafetnem izbijanju na svetovnih prvenstvih od leta 2003 do leta 2011. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu svetovnih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu, osmini finala in v kvalifikacijah v štafetnem izbijanju. Leta 2003 in 2005 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

S Slike 15 sem ugotovil, da je prihajalo do razlik v napredku med finali in ostalimi stopnjami tekmovanja. Najboljše rezultate v finalu so ekipe dosegle na prvem svetovnem prvenstvu v štafeti leta 2003, zmagovalca sta zadela 56 krogel. Na naslednjih svetovnih prvenstvih se je rezultat slabšal in na zadnjem prvenstvu leta 2011 sta zmagovalca zadela le 51 krogel. Razlike

v rezultatih prvo in drugo uvrščenih so bile dokaj majhne, saj je bila največja razlika 4 točke leta 2005, ko je bil rezultat 54 proti 50. Kljub temu, da ostale krivulje kažejo, da je štafeta z vsakim letom rezultatsko napredovala, so finala prvenstev posebna tekma. Na nekaterih prvenstvih so bili rezultati v finalu veliko slabši, kot pa je bilo povprečje zadetkov zmagovalcev na prvenstvu. Razlog je verjetno v pritisku, ki ga prinaša finale in večja utrujenost na svetovnih prvenstvih, ki jo prinaša daljši urnik. Z razliko od finalov pa se je v polfinalih z vsakim prvenstvom višalo povprečje zadetih krogel v petih minutah. Leta 2003 je bilo povprečje točk v polfinalu 48, leta 2011 pa že 55. Tudi ostale reprezentance so pokazale napredek v štafetnem izbujanju, v četrtfinalih se je povprečje povišalo iz 39 na 47 točk. Še večji točkovni napredek je bil v osminah finala, kjer je bilo leta 2003 povprečje 29 točk, leta 2009 in 2011 pa okoli 39 točk. Ta podatek pove, da niso napredovale le najboljše štiri reprezentance, ampak tudi ostale, ki se niso uvrščale med prvih osem oziroma prve štiri uvrščene na prvenstvu. V kvalifikacijah je bilo prav tako najboljše povprečje na zadnjem svetovnem prvenstvu, kjer so reprezentance povprečno zadele okoli 33 krogel.

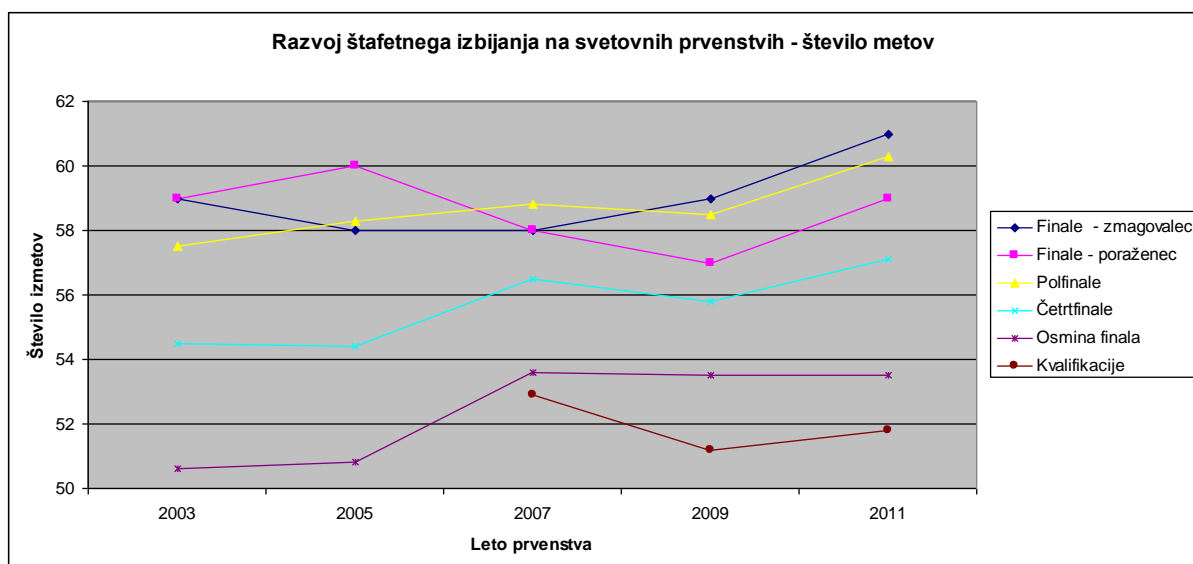
Slika 16. Štafetno izbujanje - zadetki (Fajdiga, 2004-2010).

Na Sliki 16 so prikazani zadetki po posameznih stopnjah tekmovanja v štafetnem izbujanju na evropskih prvenstvih od leta 2004 do leta 2010. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu evropskih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu in v kvalifikacijah v hitrostnem izbujanju. Leta 2004 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

Štafetno izbujanje na evropskih prvenstvih ima kratko zgodovino, vendar pa je viden napredek v zadetkih. Pri zmagovalcih se je število zadetkov dvigovalo od prvega evropskega prvenstva, kjer je bila na programu štafeta. Leta 2004 sta zmagovalca zadela 49 krogel, leta 2006 in 2008, 51 krogel ter leta 2010, 55 krogel. Drugo uvrščeni na evropskih prvenstvih so zadevali

od 45 do 50 krogel. Zanimiva je krivulja povprečja točk v polfinalu, saj so bili rezultati polfinalistov boljši od poražencev v finalu. V polfinalih se je povprečno dosegalo okoli 49 točk, na zadnjem evropskem prvenstvu pa 53 točk. Tudi ostale evropske reprezentance so v štafetnem izbujanju napredovale, kar kažeta krivulji četrtfinala in kvalifikacij. V prvem se je povprečje točk dvignilo s povprečno 37 na 42 točk, v drugem pa s povprečno 30 na 33 točk.

Na svetovnih prvenstvih je bilo do sedaj potrebno vedno zadeti več krogel, v primerjavi z evropskimi. Na slednjih je bilo potrebno za uvrstitev v polfinale zadeti manj kot 50 krogel, kar je za vrhunske tekmovalce v štafetnem izbujanju lahko dosegljiv cilj. Na peto mesto so se ponavadi uvrščale Bosna in Hercegovina, Črna Gora ali Srbija, ki pa z rezultati okrog 45 točk niso konkurirale najboljšim štafetam. Na svetovnih prvenstvih je bila meja za polfinale višja. Leta 2007 je bila 53 točk in leta 2011 kar 54 točk. Razlog za višjo mejo na svetovnih prvenstvih je veliko več kvalitetnih štafet, ki prihajajo iz neevropskih držav. To so Kitajska, Alžirija, Tunizija, Argentina. Te države pa že lahko ogrozijo Francijo, Italijo, Slovenijo in Hrvaško, z rezultati od 47 do 50 zadetih krogel v petih minutah. To pa pomeni, da je potrebno za uvrstitev v polfinale narediti že zelo dober rezultat. Prav tako so bila svetovna prvenstva rezultatsko boljša kot evropska, in sicer glede meje točk, ki jih je bilo potrebno imeti za vstop v finale. Glede na to, da so bile med prvimi štirimi vedno iste države, z izjemo enega prvenstva, je bila razlika v tem, da imajo svetovna prvenstva večjo veljavo od evropskih prvenstev. Igralci se fizično in psihično bolje pripravijo, verjetno tudi zaradi boljše finančne nagrade ter različnih državnih ter mestnih statusov, ki jih lahko pridobijo z osvojitvijo medalje. Prav tako se je meja zadetih krogel, ki so vodila v finale, dvigovala z vsakim svetovnim prvenstvom. Če je bilo leta 2003 potrebno na svetovnem prvenstvu zadeti 51 krogel za finale, se je ta meja v letu 2011 dvignila na kar 57 zadetkov. Francija, Italija, Slovenija in Hrvaška so v štafetnem izbujanju v zadnjih osmih letih zelo napredovale. To lahko pripišem močnim ligam, boljšemu fizičnemu treningu s kondicijskim trenerjem, večji konkurenci znotraj posamezne države. Podobno je z evropskimi prvenstvi, z izjemo enega leta, kjer je bil zabeležen rezultatski padec.

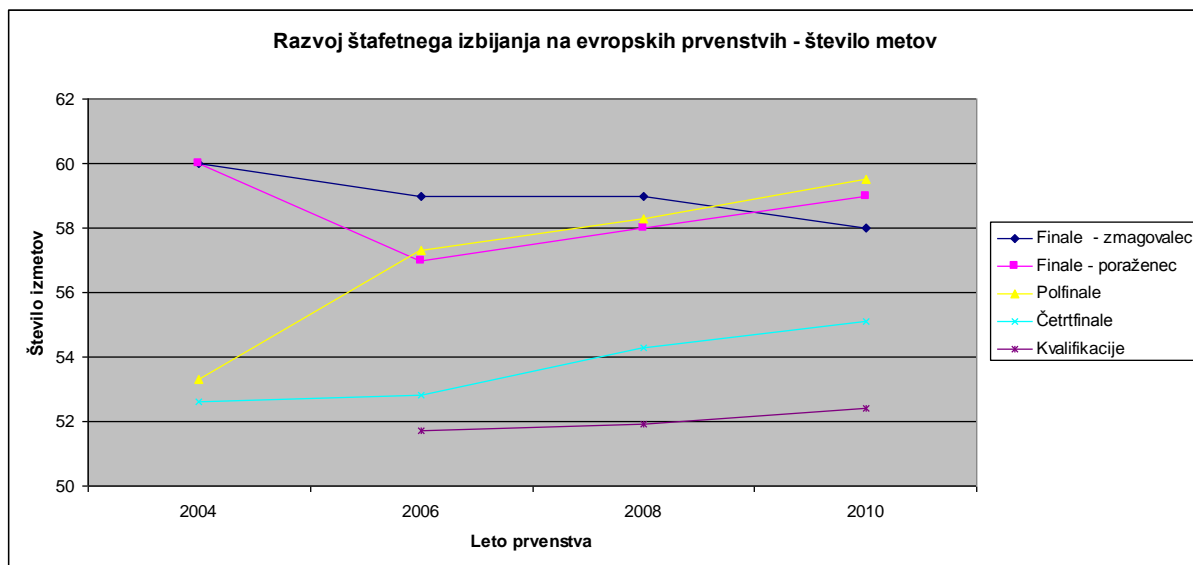

Slika 17. Štafetno izbijanje - meti (Fajdiga, 2003-2011).

Na Sliki 17 so prikazani meti po posameznih stopnjah tekmovanja v štafetnem izbijanju na svetovnih prvenstvih od leta 2003 do leta 2011. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu svetovnih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu, osmini finala in v kvalifikacijah v hitrostnem izbijanju. Leta 2003 in 2005 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

Število vrženih krogel (hitrost teka) zmagovalcev je bilo do zadnjega svetovnega prvenstva okoli 58, 59. Francozi, ki so bili vsa ta leta zmagovalci v štafetnem izbijanju, niso nikoli vrgli 60 krogel v petih minutah, bili pa so zelo natančni. Leta 2011, ko je zmagala Slovenija, pa je bilo povprečno število vrženih krogel 61. To pomeni, da si lahko ekipa z več meti privoščiti kakšno zgrešeno kroglo več. Pri štafetnem teku vsak igralec opravi v eni izmeni po 4 mete, kar je skupaj nekaj več kot 80 metrov, skupaj igralca v petih minutah pretečeta okoli 1200 metrov, če je število vrženih krogel več kot 60. Čas ene izmene je pri najhitrejših ekipah manj kot 20 sekund. Pomembna pri štafeti je natančna predaja, pri kateri se lahko vsakič pridobi nekaj stotink in s tem dodaten met v petih minutah. Štafeta, ki je bila zmagovalka leta 2011, je bila v povprečju 10 – 12 sekund hitrejša oziroma je naredila več kot 40 metrov več v petih minutah, kot ekipe, ki so zmagovale prejšnja leta. Kljub hitrejšemu teku pa je povprečno število zadetkov ostalo na ravni zadnjih treh let, kar pomeni, da je bila preciznost pri zadevanju slabša. Poráženci finalov so na prvih dveh prvenstvih imeli enako število metov ali več. Na zadnjih dveh svetovnih prvenstvih pa so zmagovali hitrejši in natančnejši tekmovalci. V finalih leta 2009 in 2011 so bili zmagovalci dva meta hitrejši od porážencev, tako da lahko drugo uvrščene reprezentance iščejo vzrok za poraz tudi v počasnejšem teku in ne samo v natančnosti. Polfinalisti so naredili velik napredek v teku od leta 2003 do leta 2011, saj se je povprečno število metov povišalo iz 57 na več kot 60. Napredovale so tudi ostale reprezentance, kar pokažejo povprečja četrtfinalov in osmin finalov. V prvem primeru se je povprečje dvignilo s 54 na 57 vrženih krogel v petih minutah, v drugem pa s 50 na 53 vrženih krogel v petih minutah. V kvalifikacijah je bilo leta 2007 povprečje metov okoli 53, na

zadnjih dveh svetovnih prvenstvih pa je padlo pod 52 metov, kar je posledica novih držav, ki imajo slabše telesno in tehnično pripravljene igralce za štafetno izbijanje.

Slika 18. Štafetno izbijanje - meti (Fajdiga, 2004-2010).

Na Sliki 18 so prikazani meti po posameznih stopnjah tekmovanja v štafetnem izbijanju na evropskih prvenstvih od leta 2004 do leta 2010. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu evropskih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu in v kvalifikacijah v hitrostnem izbijanju. Leta 2002 kvalifikacij ni bilo, saj je bilo število tekmovalcev prenizko.

Krivulja vrženih krogel zmagovalcev evropskih prvenstev pada, kar prikazuje Slika 18. Leta 2004 so zmagovalci vrgli 60 krogel, leta 2010 pa 58. Zadnja leta so imeli Francozi, ki so do sedaj zmagali na vse štirih evropskih prvenstvih, v svoji selekciji slabše tekače, ki pa so bili izredno natančni in so s tem nadoknadili manjše število metov. Drugo uvrščeni so največ krogel vrgli leta 2004, in sicer 60. Na naslednjih evropskih prvenstvih pa so se meti gibali od 57 do 59. Poraženci so bili hitrejši od zmagovalcev, le na zadnjem evropskem prvenstvu leta 2010. Polfinalisti so od prvega evropskega prvenstva v štafetnem izbijanju naredili velik preskok, saj je bilo leta 2004 povprečje okoli 53 metov, leta 2010 pa že več kot 59 vrženih krogel. V četrtfinalih se je povprečje dvignilo z okoli 53 na 55 vrženih krogel, v kvalifikacijah pa se je povprečje dvignilo na 52 metov v petih minutah.

Na svetovnih in evropskih prvenstvih v štafetnem izbijanju med prvimi štirimi prevladujejo Francija, Italija, Slovenija in Hrvaška, tako da razlike med evropskimi in svetovnimi prvenstvi ni. Vse države imajo v svojih državnih prvenstvih disciplino štafetnega izbijanja, kjer je konkurenca med ekipami še večja kot v hitrostnem izbijanju. Število metov je v začetnih letih nihalo med 56 in 58. Od leta 2007 pa je bilo povprečno število metov prvih štirih držav na prvenstvih nad 58 meti v petih minutah. Najvišje povprečje je bilo doseženo na zadnjem prvenstvu leta 2011, kjer je bila številka 59,2. To pa je za en met več kot na prvenstvu leta

2010. Kljub hitrejšemu teku, je natančnost ostala na istem nivoju, rezultati pa so bili zaradi višjega števila vrženih krogel boljši. Razlog je v tem, da je v vseh štirih državah postala ta disciplina zelo atletska usmerjena. Že v mladinskih selekcijah trenerji iščejo igralce, ki bodo ustrezali kriterijem za tekaške discipline in jih začno preusmerjati v tekaške discipline. Veliko treningov se izvaja izven balinarskih igrišč, na atletskih stadionih in v fitnesu. V štafetnem izbujanju nastopajo igralci, ki so stari od 16 do 35 let in so fizično vrhunsko pripravljene. Glede na to, da se povprečno število vrženih krogel ni spreminjalo bistveno, lahko ugotovimo, da se je natančnost zelo izboljšala pri ostalih reprezentancah. Razlog je v tem, da so imele včasih te države samo po enega igralca za tekaške discipline. Ekipo za štafeto izbujanje so morali sestaviti še z enim igralcem za druge discipline, ki pa ni bil fizično dovolj pripravljen, da bi bil natančen vseh pet minut. V zadnjih petih letih so bile tudi ostale ekipe sestavljene večinoma iz mladih igralcev, ki so lahko držali odstotek zadevanja na enaki ravni vseh pet minut. Razlika med prvimi štirimi državami in ostalimi, kljub temu ostaja zelo velika. V povprečnem številu metov za okoli 10, v povprečnem številu zadetkov pa tudi za več kot 20. Razlog je v tem, da ti igralci nimajo trenerjev za tekaške discipline, s čimer je fizična priprava, tehnika teka, obračanja in meta slabša ter počasnejša.

Tabela 4.

Medalje na svetovnih prvenstvih v štafetnem izbujanju (Fajdiga, 2003-2011).

Svetovno prvenstvo	1. mesto	2. mesto	3. mesto
2003	Francija	Italija	Hrvaška
2005	Francija	Italija	Slovenija
2007	Francija	Hrvaška	Italija
2009	Francija	Hrvaška	Slovenija/Italija
2011	Slovenija	Italija	Hrvaška/Francija
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Francija	4	0	1
Italija	0	3	2
Slovenija	1	0	2
Hrvaška	0	2	2

V Tabeli 4 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na svetovnih prvenstvih v štafetnem izbujanju od leta 2003 do leta 2011.

Tabela 5.

Medalje na evropskih prvenstvih v štafetnem izbijanju (Fajdiga, 2004-2010).

Evropsko prvenstvo	1. mesto	2. mesto	3. mesto
2004	Francija	Italija	Hrvaška
2006	Francija	Hrvaška	Italija
2008	Francija	Italija	Slovenija/Hrvaška
2010	Francija	Hrvaška	Slovenija/Italija
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Francija	4	0	0
Italija	0	1	2
Slovenija	0	0	3
Hrvaška	0	3	1

V Tabeli 5 prikazano število in zlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na evropskih prvenstvih v štafetnem izbijanju od leta 2004 do leta 2010.

Najuspešnejša država v štafetnem izbijanju je Francija, ki je zmagala na osmih od devetih prvenstvih. Le na zadnjem svetovnem prvenstvu je osvojila bron. Druga najuspešnejša država po zlatih medaljah je Slovenija, ki je zmagala na zadnjem svetovnem prvenstvu in to je bila za sedaj njena edina uvrstitev v finale, s čimer je šele druga država v tej disciplini, ki je osvojila zlato medaljo. Na svetovnih prvenstvih je Slovenija osvojila še dve bronasti kolajni, na evropskih prvenstvih pa je osvojila tri bronaste kolajne. Hrvaška je bila kar petkrat v finalih prvenstev in nikoli ni uspela dobiti zlate medalje. Na svetovnih prvenstvih je osvojila po dve srebrni in bronasti kolajni, na evropskih prvenstvih pa tri srebrne in eno bronasto kolajno. Podobno je z Italijo, ki je prav tako brez prvega mesta v štafetnem izbijanju, čeprav je bila štirikrat v finalu prvenstev. Italija je na svetovnih prvenstvih osvojila tri srebrne in dve bronasti kolajni, na evropskih prvenstvih pa eno srebrno in dve bronasti kolajni. Ostale državne reprezentance še nimajo odličja v tej disciplini. Najbližje temu so bili Kitajci, ki so leta 2007 osvojili 4. mesto, ki pa tistega leta še ni prinašalo bronaste kolajne. Na ostalih prvenstvih so prevladovali Francija, Italija, Slovenija in Hrvaška.

Predvsem na evropskih prvenstvih še dolgo časa ne bo presenečenj na prvih štirih mestih, če bodo seveda okoliščine normalne. Za sedaj ni videti velikih premikov ostalih evropskih držav na poti k temu, da bi se približale polfinalu. Na svetovnih prvenstvih pa se lahko pričakuje, da se v dveh letih pripravi ekipa, ki bo zelo močan tekmelec najboljšim štirim državam. Najbližje temu je Kitajska, ki kaže napredovanje v vseh disciplinah, ne samo v tekaških. V prihodnjih letih ne bo več takšne prevlade francoske ekipe, kajti ostale tri države imajo generacije, ki so fizično in tehnično boljše za štafeto izbijanje. Če so na prvenstvih leta 2009 in leta 2010, še lahko z izredno natančnostjo in z počasnejšim tekom zmagovali, se je na zadnjem prvenstvu

pokazalo, da temu ne bo več tako. Ostale reprezentance, vržejo 60 krogel, Slovenija kar 62 krogel, kar pa je že velika prednost (G. Ritoša, osebna komunikacija, december 2011).

V štafetnem izbijanju je bilo največ 27 držav na svetovnem prvenstvu leta 2009. Za doseglo kriterija za sodelovanje na olimpijskih igrah (75 držav članic mednarodne športne organizacije) potrebuje balinanje še 20 držav. Tudi štafeto izbijanje je disciplina, s katero se najbolje promovira balinanje v ostalih državah. Prav tako bi lahko tekaške discipline predstavili državam, ki so uspešne v atletskem teku na takšni razdalji.

5.3. Razvoj discipline natančnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 2000 do leta 2011

V tem delu sem predstavil izsledke o razvoju natančnega izbijanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 2000 do leta 2011. Predstavil sem glavne značilnosti sprememb v udeležbi držav na posameznih prvenstvih, v številu doseženih točk pri natančnem izbijanju, v meji točk za določeno uvrstitev na prvenstvu in v osvajanju medalj za najuspešnejše države.

Sistem tekmovanja je takšen, da je v prvem krogu postavljena norma točk. Vsi tekmovalci, ki dosežejo normo so uvrščeni v naslednji krog. Naslednji krog tekmovanja je osmina finala, v četrtfinale se uvrsti najboljša prva polovica rezultatov, enak sistem je v četrtfinalu in polfinalu. V finalu nastopijo najboljši štirje tekmovalci.

Slika 19. Natančno izbijanje – število tekmovalcev (Fajdiga, 2000-2010).

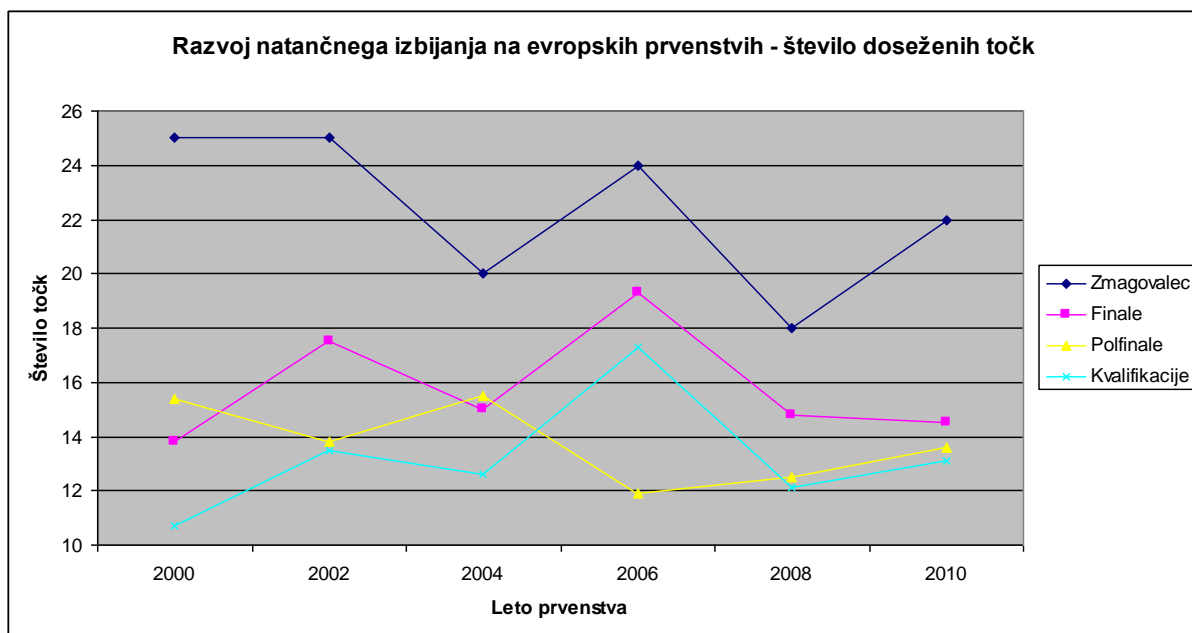
Na Sliki 19 je prikazana udeležba držav na evropskih prvenstvih v natančnem izbijanju od leta 2000 do leta 2010.

Slika 20. Natančno izbivanje – število tekmovalcev (Fajdiga, 2001-2011).

Na Sliki 20 je prikazana udeležba držav na svetovnih prvenstvih v natančnem izbivanju od leta 2001 do leta 2011.

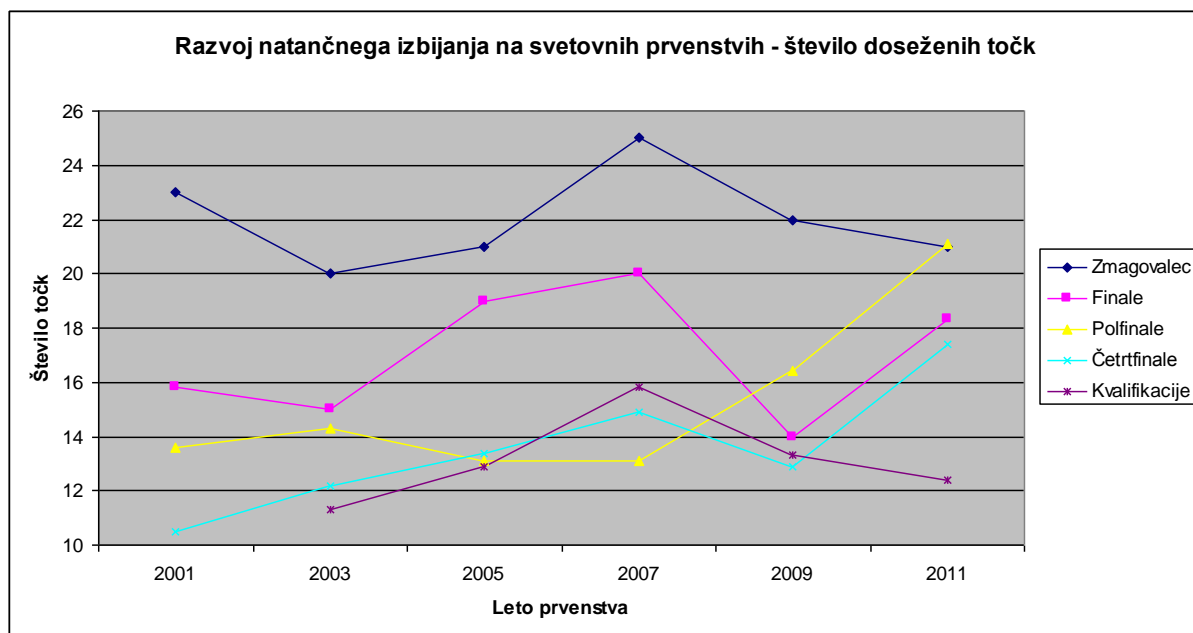
Natančno izbivanje je v novejši različici na programu prvenstev od leta 2000. V tej disciplini se je tekmovalo že od sredi osemdesetih let, le da so bile pozicije in točkovanje drugačne. Natančno izbivanje je najbolj nepredvidljiva disciplina, saj je veliko odvisno tudi od faktorja sreče. Pri tem izbivanju lahko ostale države lažje pridejo do odličja. Tudi zaradi tega razloga v tej disciplini nastopajo vse države, ki sodelujejo na prvenstvu. S Slik 19 in 20 sem ugotovil, da se v zadnjih desetih letih v Evropi ni bistveno kaj spremenilo. Število igralcev natančnega izbivanja na evropskih prvenstvih se je gibalo od 14 do 18. Številka je bila odvisna od tega, v kateri državi se je odvijalo prvenstvo, saj so bili nekaterim ekipam stroški preveliki, da bi prišli na zelo oddaljeno prvenstvo. Enako velja za svetovno prvenstvo, čeprav je bil v zadnjih letih opazen velik porast igralcev. Do leta 2007 se je število tekmovalcev gibalo okoli 25, na zadnjih dveh prvenstvih pa se je število igralcev natančnega izbivanja dvignilo nad 32. Koliko držav pritegne organizator prvenstva, je odvisno tudi od tega, koliko jim pomaga pri stroških prihoda. Tu so še seveda vizumi, ki jih morajo pridobiti igralci določenih držav za prihod v evropske države. Naslednje prvenstvo se bo odvijalo v Argentini, kjer se bo verjetno število sodelujočih držav zmanjšalo. Vendar pa je za popularizacijo balinanja, potrebno organizirati prvenstva tudi na ostalih celinah (F. Buosi, osebna komunikacija, september 2011).

Slika 21. Natančno izbivanje – število doseženih točk (Fajdiga, 2000-2010).

Na Sliki 21 so prikazana števila točk po posameznih stopnjah tekmovanja v natančnem izbivanju na evropskih prvenstvih od leta 2000 do leta 2010. V kvalifikacijah nastopajo vsi prijavljeni tekmovalci, v polfinalu vsi (najmanj osem), ki so dosegli kvalifikacijsko normo, v finalu pa najboljši štirje tekmovalci.

Zmagovalci evropskih prvenstev so zmagovali s točkami od 18 do 25. Najvišji rezultati so bili doseženi na prvenstvih leta 2000 in 2002. Najnižji rezultat, ki ga je dosegel zmagovalec, je bil 18 točk, in sicer leta 2008. Povprečja točk finalistov so se gibala od 14 do 19. Najboljše rezultate so v finalih evropskih prvenstev dosegli leta 2006. Najslabše povprečje finalistov je bilo na prvem evropskem prvenstvu, in sicer 15 točk. Razlog je iskati v tem, da se je prvič tekmovalo v natančnem izbivanju v novi obliki in tekmovalci za seboj še niso imeli veliko treningov in tekem. Povprečja v natančnem izbivanju so skozi evropska prvenstva nihala, kar kaže tudi krivulja povprečja točk v polfinalih. Povprečja točk so se na prvih treh prvenstvih gibala od 14 do 15, na zadnjih treh prvenstvih pa je bilo povprečje točk pod 14 točkami. V kvalifikacijah je bilo najnižje povprečje na prvem prvenstvu leta 2000, in sicer 11, na naslednjih evropskih prvenstvih pa je bilo povprečje med 12 in 14 točkami, najvišje 17 točk, pa leta 2006.

Slika 22. Natančno izbivanje – število doseženih točk (Fajdiga, 2001-2011).

Na Sliki 22 so prikazana števila točk po posameznih stopnjah tekmovanja v natančnem izbivanju na svetovnih prvenstvih od leta 2001 do leta 2011. V kvalifikacijah nastopajo vsi prijavljeni tekmovalci, v četrtfinalu vsi (najmanj šestnajst), ki so dosegli kvalifikacijsko normo, v polfinalu najboljših osem tekmovalcev in v finalu najboljši štirje tekmovalci.

Na svetovnih prvenstvih so se točke zmagovalcev gibale od 20 pa do 25. Povprečje finalistov je bilo na prvenstvih leta 2001, 2003 in 2009 okoli 15 točk, na prvenstvih leta 2005, 2007 in 2011 pa okoli 19 točk. Največji napredek je bil v polfinalih leta 2009 in 2011, ko so se povprečja točk dvignila z okoli 13 na 16 točk oziroma na zadnjem prvenstvu na 21 točk. Prav tako so se izboljšala povprečja točk v četrtfinalih, leta 2001 je bilo še 11 točk, leta 2011 pa že 17 točk. V kvalifikacijah svetovnih prvenstev se je povprečje najprej dvignilo z 11 na 16 točk, nato pa na zadnjih dveh prvenstvih padlo na okoli 13 točk. Kvaliteta tekmovalcev, ki prihajajo z drugih celin, se je izboljšala. Tudi ostale države, ki niso v balinarskem vrhu, so v tej disciplini videle priložnost za osvajanje medalj, zato veliko časa posvečajo treningom natančnega izbivanja.

Svetovni prvaki so bili veliko bolj konstantni v svojih rezultatih, medtem ko so bila povprečja evropskih prvakov z vsakim prvenstvom različna. Razlog za večjo konstantnost na svetovnih prvenstvih je v tem, da je širši krog potencialnih zmagovalcev, saj za zmago v tej disciplini lahko kandidira 20 tekmovalcev. Na evropskih prvenstvih je dobrih tekmovalcev manj, okoli 10. Na večini svetovnih prvenstev je bilo v disciplini natančnega izbivanja treba doseči več točk kot na evropskih prvenstvih. Na svetovnih prvenstvih je večje število dobrih igralcev in skoraj vsi tekmovalci se lahko z eno dobro serijo uvrstijo med najboljših osem. Število točk za uvrstitev v polfinale na svetovnih prvenstvih se je gibalo od 11 pa do 19 točk. Na evropskih prvenstvih pa od 9 do 15 točk. Najvišja meja je bila postavljena prav na zadnjem

svetovnem prvenstvu, na katerem je bilo potrebnih kar 19 točk, za uvrstitev med najboljše štiri. Najmanj točk za polfinale pa je bilo potrebnih na evropskem prvenstvu leta 2000, in sicer 9. Višina meje je bila odvisna tudi od tega koliko tekmovalcev je sodelovalo na prvenstvu. Z višanjem števila sodelujočih držav, se je višala tudi meja točk za uvrstitev v polfinale v natančnem izbujanju. Meja za uvrstitev v polfinale se je od leta 2000 dvigovala, kar pomeni, da se je kvaliteta tekmovalcev izboljševala. Z vsakim letom se predvsem na svetovnih prvenstvih odkrije nekaj novih talentov, ki prihajajo iz bolj eksotičnih balinarskih držav. Pred leti je veljala za takšno državo Argentina, ki pa je v zadnjih letih z mladimi igralci postala zelo konkurenčna najboljšim evropskim selekcijam. Pri tej nepredvidljivi disciplini je težko napovedati, katere države se bodo uvrstile med najboljših osem. Meja točk za uvrstitev med najboljše štiri v natančnem izbujanju je nihala na obeh prvenstvih. Še največkrat je bilo za uvrstitev v finale na evropskih prvenstvih potrebnih 18 točk. Posledica discipline, pri kateri je veliko odvisno tudi od sreče, je veliko nihanje v točkah. Na evropskih prvenstvih se je meja gibala od 10 do 18 točk, na svetovnih pa od 13 do 22 točk. Tudi pri meji točk za finale v natančnem izbujanju se na svetovnih prvenstvih krivulja dviguje od leta 2005. To je še en dokaz, da se je kvaliteta v natančnem izbujanju na svetovnih prvenstvih izboljšala, medtem ko je na evropskih prvenstvih meja ostala na okoli 18 točk. Za zmago na prvenstvu v natančnem izbujanju je bilo potrebno na vseh prvenstvih zadeti več kot 19 točk. To je že vrhunski rezultat, ki ni več odraz samo sreče. V povprečju pa je bila vseeno meja za zmago na svetovnih prvenstvih nekoliko višja, kot na evropskih. Rezultati so se tako na svetovnih kot na evropskih prvenstvih gibali od 19 do 26 točk. Vsi rezultati v natančnem izbujanju, ki presegajo mejo 20 točk so zelo visoki in vsak igralec, ki v finalu preseže to mejo, lahko računa na zmago. Od prvenstva do prvenstva je odvisno, koliko igralcev bo preseglo to mejo, vendar pa te meje 20 točk v finalu nikoli nista presegla več kot dva igralca. Pri natančnem izbujanju ne moremo, tako kot pri tekaških disciplinah reči, da je bil zmagovalec, ki je naredil 26 točk boljši od tistega, ki je zmagal z 20 točkami. Pri tej disciplini je lahko en udarec vreden do 5 točk, medtem ko pri tekaških disciplinah zadetek šteje eno točko.

Tabela 6.

Medalje na evropskih prvenstvih v natančnem izbujanju (Fajdiga, 2000-2010).

Evropsko prvenstvo	1. mesto	2. mesto	3. mesto
2000	Švica	Italija	Hrvaška
2002	Francija	Monako	Hrvaška
2004	Slovenija	Hrvaška	Francija
2006	BiH	Hrvaška	Italija
2008	Luksemburg	Slovenija	Hrvaška/BiH
2010	Slovenija	Črna Gora	Italija/Hrvaška
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Slovenija	2	1	0
BiH	1	0	1
Francija	1	0	1
Švica	1	0	0
Luksemburg	1	0	0
Italija	0	1	2
Hrvaška	0	2	4
Monako	0	1	0
Črna Gora	0	1	0

V tabeli 6 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na evropskih prvenstvih v natančnem izbujanju od leta 2000 do leta 2010.

Tabela 7.

Medalje na svetovnih prvenstvih v natančnem izbujanju (Fajdiga, 2001-2011).

Svetovno prvenstvo	1. mesto	2. mesto	3. mesto
2001	Slovenija	Monako	Hrvaška
2003	Hrvaška	Švica	BiH
2005	BiH	Slovenija	Hrvaška
2007	BiH	Italija	Hrvaška
2009	Argentina	Črna Gora	BiH/Alžirija
2011	Slovenija	Francija	Italija/Črna Gora
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Slovenija	2	1	0
BiH	2	0	2
Hrvaška	1	0	3
Argentina	1	0	0
Italija	0	1	1
Francija	0	1	0
Monako	0	1	0
Švica	0	1	0
Črna Gora	0	1	1
Alžirija	0	0	1

V Tabeli 7 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na svetovnih prvenstvih v natančnem izbujanju od leta 2001 do leta 2011.

Pri natančnem izbujanju je več dobitnikov medalj, kot pri tekaških disciplinah, kjer so vsa leta v vrhu iste države. V tej disciplini je krog dobitnikov medalj zelo širok, vsak tekmovalec ima veliko možnosti, da se s solidnim rezultatom uvrsti v naslednji krog in s tem bližje medaljam. Razlog je v disciplini sami, saj je natančno izbujanje zelo nepredvidljiva igra in je veliko odvisno tudi od sreče. Po eni strani je državam, ki niso v balinarskem vrhu, najlažje dobiti medaljo v tej disciplini. Po drugi strani pa je državam, ki so najuspešnejše balinarske nacije, najtežje napovedati in osvojiti medaljo v natančnem izbujanju. Dokaz so uvrstitve med prve štiri na prvenstvih, kjer so bili uvrščene različne reprezentance. Vsako leto se premešajo države dobitnice medalj. Kljub vsemu, so tudi v tej disciplini prevladovali evropske države. Medalje za ostale celine sta osvojili Argentina (zlato) in Alžirija (bron). Najuspešnejši državi v natančnem izbujanju sta bili Slovenija ter Bosna in Hercegovina. Slovenija ima, tako na evropskih kot na svetovnih prvenstvih, po dve zlati in po eno srebrno medaljo. Bosna in Hercegovina ima eno zlato in en bron na evropskih prvenstvih, na svetovnih pa ima dve zlati in dve bronasti kolajni. Natančno izbujanje je zelo nepredvidljiva disciplina. Isti igralec, ki je za Slovenijo leta 2001 zmagal na prvenstvu, je naslednje leto osvojil osmo mesto. Prav tako je Slovenija po zmagi in drugem mestu leta 2004 in 2005 naslednji dve leti osvojila 13. in 15. mesto. Igralec, ki je zmagal na zadnjih dveh prvenstvih leta 2010 in 2011, je leta 2009 osvojil 11. mesto. Bosna in Hercegovina je bila v vrhu natančnega izbivanja od leta 2003 do leta 2009, ko je bila vselej med najboljšimi štirimi tekmovalci. Vsa ta leta je v tej disciplini

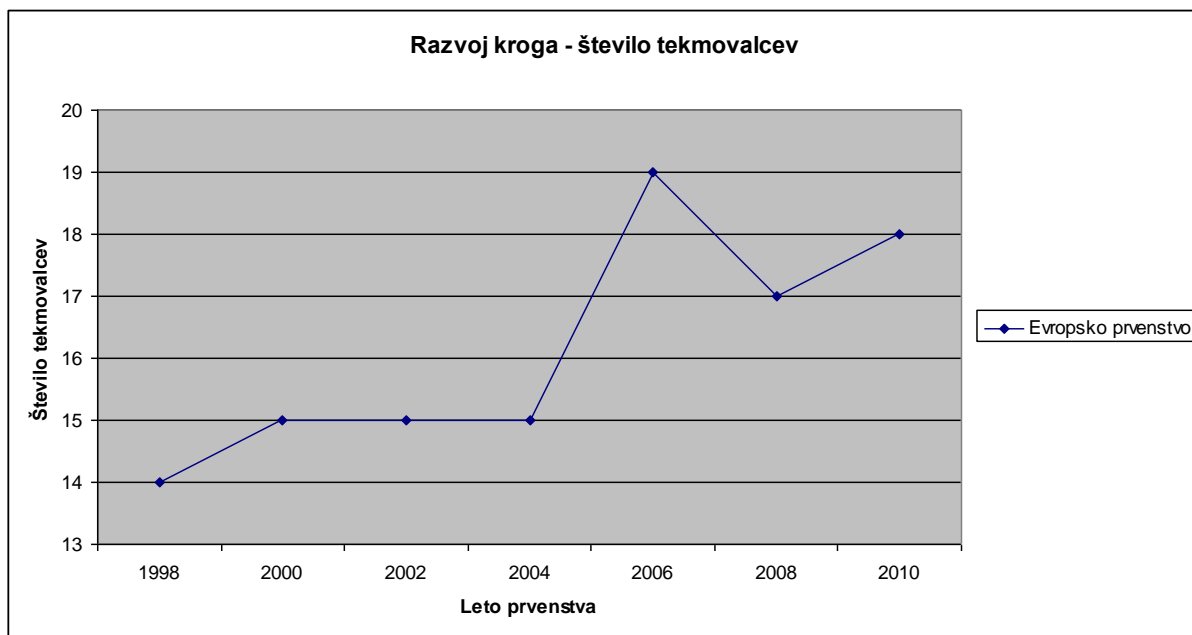
nastopal isti igralec, kar dokazuje, da je možno ohranjati stabilnost tudi pri natančnem izbujanju. Razlog, zakaj sta ti dve državi osvojili veliko več zlatih medalj od ostalih, je težko opredeliti. Pri natančnem izbujanju je zelo pomembna mirnost in izjemna natančnost, saj so si pozicije zelo različne in v nekaterih primerih odločajo milimetri. Zanimivo je to, da sta zlate medalje pri Sloveniji osvojila dva igralca (Sofronievski in Janžič), pri Bosni in Hercegovini pa eden igralec (Dodig). Težko rečem, da imajo v teh dveh državah najboljše igralce za natančno izbujanje, so pa ti trije igralci zelo odstopali od ostalih. Države, ki so prav tako osvojile zlate medalje so Hrvaška, Argentina, Švica, Francija, Luksemburg. Hrvaška ima največ medalj v tej disciplini, a je osvojila le eno zlato medaljo. Od leta 2000 pa do leta 2011 je samo enkrat ostala izven finala. Zanimivo je, da Francija in Italija, ki sta balinarski velesili in so bili njihovi igralci eni izmed najboljših izbujalcev na svetu, v tej disciplini nista prevladovali. Francija ima zlato medaljo na evropskem prvenstvu, Italija pa še nima zlate medalje v disciplini natančnega izbujanja. Pomemben podatek je tudi, da od leta 2005 do leta 2010 Francija sploh ni osvojila medalje na prvenstvu, kar je bil za to državo velik neuspeh. Za samo balinanje je pomembno, da do odličij prihajajo različne države, saj jim je osvojena medalja motivacija za nadaljnje delo v njihovih državah. V Evropi bodo morale na novo priključene članice (Rusija, Madžarska, Latvija, Slovaška) še izboljšati svojo kvaliteto izbujanja, da bodo popestrile tekmovanje v natančnem izbujanju.

V natančnem izbujanju je na svetovnem prvenstvu leta 2011 sodelovalo 33 tekmovalcev (držav). Za dosego kriterija za sodelovanje na olimpijskih igrah (75 držav članic mednarodne športne organizacije) potrebuje balinanje še 20 držav. V natančnem izbujanju na svetovnih prvenstvih sodelujejo v večini vse države, ki se udeležijo tekmovanja. Natančno izbujanje je zanimiva disciplina in ima najširši krog potencialnih zmagovalcev, saj pri tej disciplini ni favoriziranih držav.

5.4. Razvoj discipline kroga na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011

V tem delu sem predstavil izsledke o razvoju natančnega izbujanja na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Predstavil sem glavne značilnosti sprememb v udeležbi držav na posameznih prvenstvih, v številu doseženih točk pri krogu, v meji točk za določeno uvrstitev na prvenstvu in v osvajanju medalj za najuspešnejše države.

Sistem tekmovanja v disciplini krog je takšen, da so tekmovalci v prvem delu razvrščeni v skupine po 4 igralce (kup sistem). Na svetovnih prvenstvih je osem skupin, na evropskih pa štiri skupine. Skupine štejejo tri ali pet igralcev, če je število sodelujočih držav neskladno s sistemom. Z vsake skupine napredujeta po dva igralca. Pred naslednjim delom tekmovanja, ki je osmina finala ali četrtfinale, se opravi žreb. Prvo uvrščeni v skupini dobijo za nasprotnika drugo uvrščene v skupini. V naslednjih krogih tekmovanja so vsi tekmovalci v istem bobnu žrebanja in igrajo na izpadanje do finala.

Slika 23. Krog – število tekmovalcev (Fajdiga, 1998-2010).

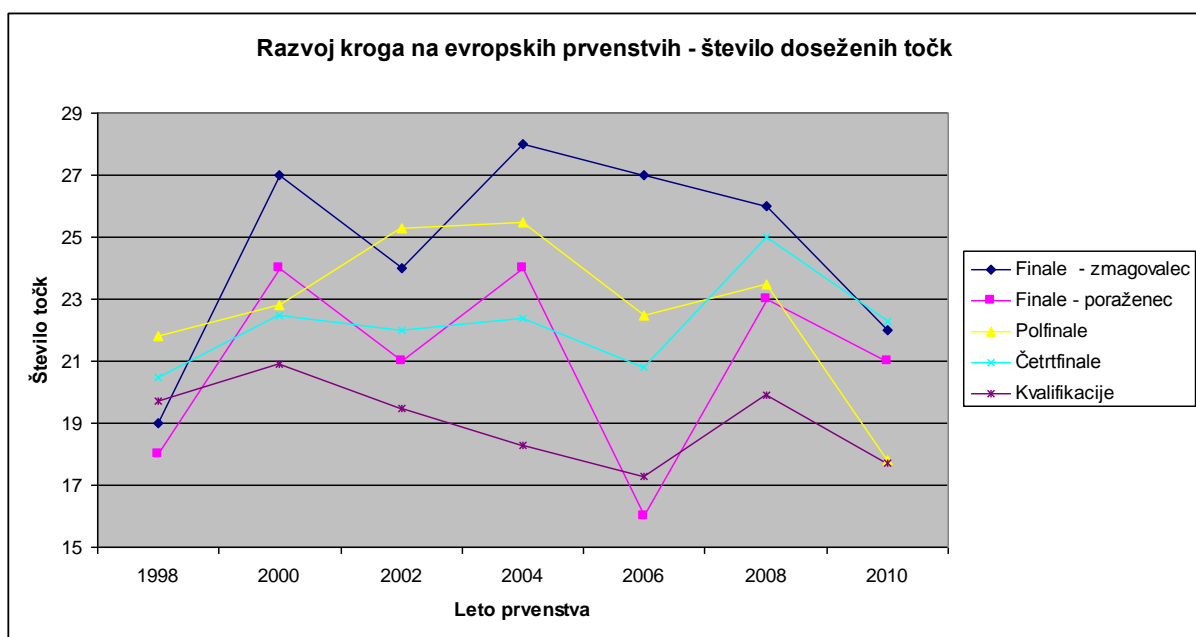
Na Sliki 23 je prikazana udeležba držav na evropskih prvenstvih v krogu od leta 1998 do leta 2010.

Slika 24. Krog – število tekmovalcev (Fajdiga, 2001-2011)

Na Sliki 24 je prikazana udeležba držav na svetovnih prvenstvih v krogu od leta 2001 do leta 2011.

Disciplina krog je na programu prvenstev od leta 1998. Na svetovnem prvenstvu leta 1999 se zaradi krčenja programa krog ni igral. V tej disciplini so ponavadi igrale vse sodelujoče države na prvenstvu, do razlik je prihajalo le pri reprezentancah, ki so prihajale na prvenstva s samo enim igralcem. Država se je odločila, ali je boljše, da igra v disciplini kroga ali enojke, saj isti igralec ne more igrati obeh disciplin. V začetnih letih je bilo število igralcev na prvenstvih konstantno. Na evropskih prvenstvih se je število tekmovalcev gibalo okoli 15, na svetovnih prvenstvih pa okoli 25 tekmovalcev. S popularizacijo celotnega balinanja se je prvenstev udeleževalo vedno več držav in tudi prej manj številčne reprezentance so na prvenstva začela prihajati z več igralci. S tem se je povečalo tudi število igralcev v krogu, ki se je na evropskih prvenstvih dvignilo na okoli 18 tekmovalcev, na svetovnih prvenstvih pa na okoli 33 tekmovalcev.

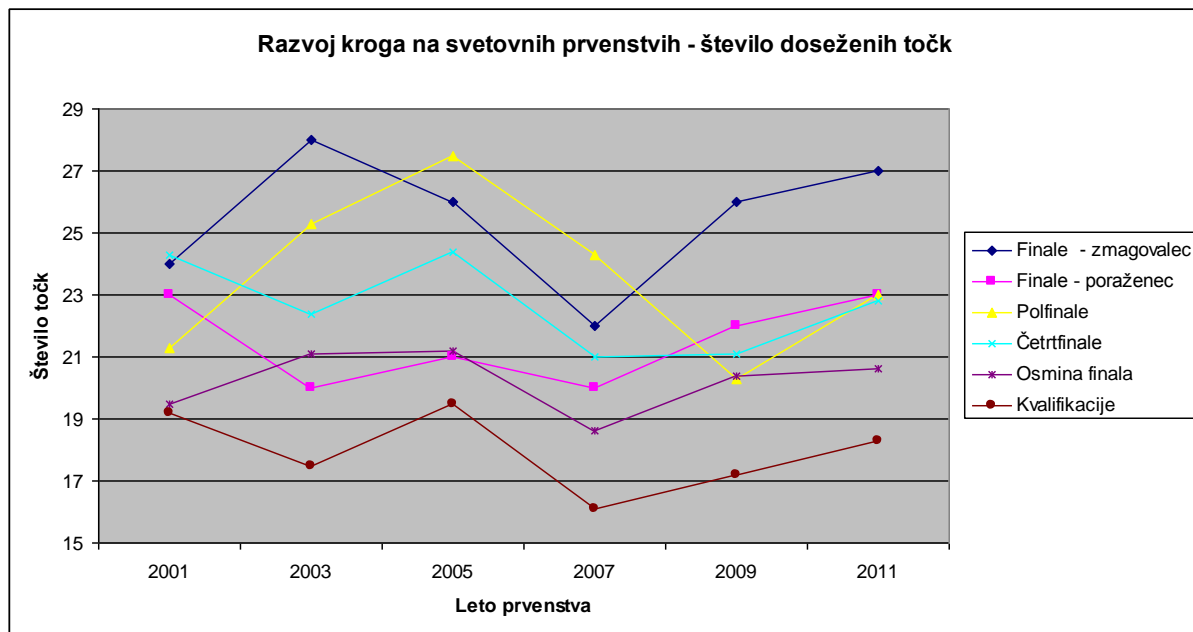

Slika 25. Krog – število doseženih točk (Fajdiga, 1998-2010).

Na Sliki 25 so prikazana števila točk po posameznih stopnjah tekmovanja v krogu na evropskih prvenstvih od leta 1998 do leta 2010. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu svetovnih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu in v kvalifikacijah v disciplini krog.

Zmagovalci evropskih prvenstev v krogu so v finalu dosegali rezultate v povprečju nad 24 točkami. Najvišji rezultat 28 točk je dosegel zmagovalec leta 2004, najnižjega pa zmagovalec leta 1998, in sicer 19 točk. Drugo uvrščeni so v finalu dosegali od 16 do 24 točk. V večini finalov so bile razlike med prvo in drugo uvrščenim do štiri točke. Najvišja razlika je bila na evropskem prvenstvu leta 2006, ko je bil rezultat 27 proti 16. Polfinalisti evropskih prvenstev so imeli povprečno boljše rezultate, od drugo uvrščenega. Točke so se gibale od 22 do 25. Na zadnjem prvenstvu pa je povprečje padlo na 18 točk. V četrtfinalih evropskih prvenstev se je ohranjalo visoko povprečje, nad 20 točkami. Najvišje povprečje je bilo na evropskem

prvenstvu leta 2008, ko so četrtfinalisti povprečno dosegli 25 točk v krogu. Rahel padec krivulje povprečnih rezultatov lahko vidimo pri kvalifikacijah. Na prvenstvih leta 1998 in 2000 je bilo povprečje točk nad 20, na naslednjih prvenstvih pa se je povprečje točk gibalo med 18 in 20 točkami.

Slika 26. Krog – število doseženih točk (Fajdiga, 2001-2011).

Na Sliki 26 so prikazana števila točk po posameznih stopnjah tekmovanja v krogu na svetovnih prvenstvih od leta 2001 do leta 2011. Modra in roza krivulja predstavljata rezultate v finalu svetovnih prvenstev, ostale krivulje pa povprečja vseh tekmovalcev, ki so nastopili v polfinalu, četrtfinalu, osmini finala in v kvalifikacijah v disciplini krog.

Zmagovalci svetovnih prvenstev so v finalu dosegali v večini več kot 24 točk. Le zmagovalec leta 2007 je zmagal z dokaj nizkim rezultatom, naredil je 22 točk. Roza krivulja drugo uvrščenih je pod krivuljama povprečij polfinalistov in četrtfinalistov, saj so bili doseženi rezultati v finalih nizki. Gibali so se od 20 do 23 točk. Polfinalisti so imeli najvišja povprečja na svetovnih prvenstvih leta 2003, 2005 in 2007, kjer so dosegli nad 24 točk. Najnižje povprečje polfinalistov je bilo leta 2009, ko je bilo nekaj nad 20 točkami. Četrtfinalisti so v povprečju dosegali od 21 do 24 točk. V osmini finala pa so bila povprečja točk skozi prvenstva konstantna, med 19 in 21 točkami. Kvalifikacije so imele višja povprečja na evropskih prvenstvih, kot na svetovnih prvenstvih. Razlog za to je lahko v tem, da je na svetovna prvenstva prihajalo vedno več novih reprezentanc, ki pa so bila kakovostno še v zaostanku. Število tekmovalcev v tej disciplini se je na zadnjih dveh prvenstvih povišalo iz 24 na več kot 32 igralcev. To je lahko razlog, da je povprečje točk padlo pod 18. Na evropskih prvenstvih pa je skoraj vedno nastopalo enako število držav. Vsaj 14 držav je na evropskih prvenstvih nastopalo že od leta 1998, reprezentance so bile bolj izkušene in bolj kvalitetne z vsakim letom. Na evropskih prvenstvih se je povprečje točk gibalo okoli 19. Zanimivo je, da

je bilo povprečje točk najnižje takrat, ko je bilo na prvenstvu največ držav. To je bilo leta 2006 in leta 2010. Torej lahko povežem, da je z večjim številom tekmovalcev v disciplini kroga padalo povprečje točk tekmovalcev v kvalifikacijah. Vsekakor je pomembno, da se povečuje število držav v balinarskem športu, ne glede na kvaliteto igranja.

Meja točk za uvrstitev med najboljše štiri je bila na prvih svetovnih prvenstvih v krogu 24, največ 27 točk. Na zadnjih treh prvenstvih je meja padla, leta 2011 na 20 točk. Razlog za padec je bil lahko v tem, da je bila meja točk na prvih treh prvenstvih zelo visoka ter tudi v igriščih, ki so bila od prvenstva do prvenstva zelo različna. Na evropskih prvenstvih se je ta meja iz začetnih 19 in 20 točk dvignila nad 22. Najvišja meja 26 točk je bila na evropskem prvenstvu leta 2008. Na večini prvenstev je bilo potrebno za uvrstitev v polfinale kroga narediti več kot 22 točk. Pri krogu je treba upoštevati, da igralci tekmujejo v parih, eden proti drugemu in ne kot v disciplinah izbivanja, kjer vsi tekmujejo skupaj. To pomeni, da igralec lahko izpade z rezultatom, ki je visoko nad mejo za polfinale, nekdo drugi pa napreduje z nizkim rezultatom. Na štirih svetovnih prvenstvih je bilo potrebno za uvrstitev v finale narediti več kot 26 točk, dvakrat pa pod to številko. Za doseg 26 točk v krogu je potrebno že zelo dobro bližanje in izbivanje, tako da vsak igralec s takšnim rezultatom konkurira za uvrstitev v finale. Na svetovnih prvenstvih je bil nabor dobrih igralcev večji kot na evropskih prvenstvih, konkurenca je bila večja in s tem tudi več dobrih rezultatov v krogu. Najtežje se je bilo uvrstiti v finale kroga na svetovnih prvenstvih leta 2001, 2003 in 2005, kjer je bila meja točk 27. Tudi evropska prvenstva so imela velik razpon med točkami, ki so se gibala od 19 do 27. Največkrat pa je bilo za uvrstitev v finale potrebno narediti več kot 24 točk. Najvišje meje za uvrstitev v finale so bile v letih od 2001 do leta 2005, na naslednjih prvenstvih pa so se rezultati z vsakim letom nižali. Razlog je bil morda tudi v tem, da so se v zadnjih letih prvenstva organizirala na improviziranih igriščih, ki so narejena le za prvenstvo in ne na igriščih, kjer igrajo klubske ekipe. Igralci so tako dlje časa spoznavali igrišča, saj nihče ni poznal igrišč, niti domača reprezentanca ne. Razlika med igrišči, ki so narejena samo za prvenstva in igrišči, kjer igrajo klubi, je velika. Na improviziranih igriščih je v večini primerih podlaga beton, nanj pa je nasuta velika količina peska, kar pa otežuje bližanje. Balinarska igrišča, kjer se igra redno, imajo boljše podlago, z manj peska in z znanimi »padci« igrišča. V finalih se evropska in svetovna prvenstva ne razlikujejo bistveno. V večini je bilo za zmago potrebno narediti krog med 25. in 29. točkami. Najmanj je bilo potrebno za zmago na prvem evropskem prvenstvu leta 1998, in sicer 20 točk. Na drugih prvenstvih pa je bilo za zmago potrebnih več kot 23 točk.

V finalih so nastopali kvalitetni igralci in temu primerni so bili tudi visoki rezultati v krogu. Od podlage je bilo odvisno, koliko točk bodo igralci zbrali z bližanjem. Boljši igralci so se na oteženo podlago hitreje privadili oziroma so izkoristili nasprotnikovo slabše bližanje z izbivanjem balinov. Do polfinalnih obračunov so v večini vsi igralci že dovolj dobro spoznali igrišče, seveda nekateri boljše, drugi slabše (A. Guštin, osebna komunikacija, december 2011).

Tabela 8.

Medalje na evropskih prvenstvih v krogu (Fajdiga, 1998-2010).

Evropsko prvenstvo	Zlato	Srebro	Bron
1998	Monako	Švica	BiH
2000	Italija	Monako	Hrvaška
2002	Francija	Hrvaška	Italija
2004	Monako	Slovenija	Francija
2006	Slovenija	BiH	Monako
2008	Monako	Slovenija	Italija/BiH
2010	Francija	Srbija	Italija/Luksemburg
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Monako	3	1	1
Francija	2	0	1
Slovenija	1	2	0
Italija	1	0	3
BiH	0	1	2
Hrvaška	0	1	1
Srbija	0	1	0
Švica	0	1	0
Luksemburg	0	0	1

V Tabeli 8 je prikazano število in zlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na evropskih prvenstvih v krogu od leta 1998 do leta 2010.

Krog je disciplina, pri kateri je rezultat odvisen od bližanja in izbivanja. Število točk pri bližanju je odvisno tudi od tega, kakšna so igrišča na prvenstvih. Tereni so lahko grobi, gladki, ravni, z manj ali več padci igrišča, asfaltirana, z betonsko podlago ali s podlago iz zemlje. Od igralca do igralca je odvisno, kako hitro se privadi na igrišče s svojim stilom bližanja. Boljši igralci imajo pri prilagajanju manj težav, saj imajo veliko izkušenj z igranjem na vseh vrstah podlag. Pri izbivanju igrišče ne igra posebne vloge, le da je na igriščih, kjer je podlaga iz zemlje, malce težje zadeti balina, saj krogla lahko preskoči cilj, kar pa se ne dogaja na asfaltu ali betonu. Pri krogu ni potrebna posebna taktika, saj do odločitev prihaja, le kadar se je potrebno odločiti ali izbijati kroglo ali balina. S tem pa najmočnejše balinarske države, ki imajo drugače boljšo taktiko v tradicionalnih igrah, nimajo posebne prednosti. Velika razlika je namreč v taktiki med igralci, ki igrajo v francoskih, italijanskih, slovenskih in hrvaških ligah ter med ostalimi igralci. S tem ima disciplina kroga širok krog potencialnih dobitnikov medalj, saj lahko z dobrim bližanjem ter solidnim izbivanjem vsaka država pride do medalje.

Tabela 9.

Medalje na svetovnih prvenstvih v krogu (Fajdiga, 2001-2011).

Svetovno prvenstvo	Zlato	Srebro	Bron
2001	Maroko	Monako	Francija
2003	Francija	Italija	Hrvaška
2005	Hrvaška	SČG	Italija
2007	BiH	Tunizija	Srbija
2009	Francija	Srbija	Črna Gora/Italija
2011	Francija	Alžirija	Italija/Monako
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Francija	3	0	1
Hrvaška	1	0	1
Maroko	1	0	0
BiH	1	0	0
Italija	0	1	3
Monako	0	1	1
Srbija	0	1	1
SČG	0	1	0
Tunizija	0	1	0
Alžirija	0	1	0
Črna Gora	0	0	1

V Tabeli 9 je prikazano število in zlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na svetovnih prvenstvih v krogu od leta 2001 do leta 2011.

V krogu je medalje osvojilo 14 držav. Med njimi je 11 držav prihajalo iz Evrope, tri pa iz Afrike. Te države so bile Tunizija, Alžirija in Maroko. Z igranjem v najmočnejših svetovnih ligah so igralci iz severno afriških držav pridobili na kvaliteti in so lahko konkurirali najmočnejšim evropskim državam na svetovnih prvenstvih. Najuspešnejša država v krogu je Francija, ki je osvojila 7 medalj, od tega 5 zlatih in dve bronasti kolajni. Na zadnjih treh prvenstvih je Francija osvojila prvo mesto in vse je osvojil isti igralec (La Posta). Zakaj je Francija tako uspešna v krogu je težko razložiti. Eden od razlogov je močna liga, kjer se na posamezno tekmo odigrajo trije krogi, kar je največ med vsemi evropskimi ligami. Drugi razlog pa je v igralcu La Posti, ki je najuspešnejši igralec v zgodovini discipline kroga. Najslabše uvrstitve je Francija dosegla na prvenstvih leta 1998 in 2000, ko je dosegla 12. in 9. mesto. Na naslednjih enajstih prvenstvih pa je bila vedno med najboljših šest uvrščenih na prvenstvu. Druga najuspešnejša država je Monako, ki ima tri zlate medalje, po eno srebro in bron na evropskih prvenstvih ter po eno srebro in bron na svetovnih prvenstvih. Monako tradicionalno ni najmočnejša balinarska nacija, a je v krogu 3-krat zmagal na evropskem prvenstvu. Igralci Monaka so večinoma igrali v francoskih in italijanskih ligah, najbolj

poznana tekmovalca sta bila Rossello in Lotto. Na evropskem prvenstvu sta zmagali še Italija in Slovenija. Slovenija je osvojila tri medalje, dve zlati in dve srebrni, vse na evropskih prvenstvih. Italija je imela najbolj stabilne uvrstitve na prvenstvih, saj je njena najslabša uvrstitev 6. mesto. Ima 8 medalj, kar je največ od vseh reprezentanc, a ima le po eno zlato in srebrno ter 6 bronastih kolajn. Na svetovnih prvenstvih so prva mesta osvojile še Hrvaška, Bosna in Hercegovina ter Maroko, ki je edina neevropska država, ki je osvojila zlato medaljo v disciplini krog. Poleg evropskih držav so medalje v krogu osvojile še Alžirija, Maroko in Tunizija. Države ostalih celin se še niso uspele približati mestom, ki prinašajo medalje. Na prihodnjih svetovnih prvenstvih se lahko pričakuje, da bosta napredovali reprezentanci Argentine in Kitajske, ki z vsakim letom kažeta napredek.

V disciplini krog je na svetovnem prvenstvu leta 2011 sodelovalo 34 tekmovalcev (držav).

5.5. Razvoj discipline posamezno na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011

V tem delu sem predstavil izsledke o razvoju discipline posamezno na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Predstavil sem glavne značilnosti sprememb v udeležbi držav na posameznih prvenstvih in v osvajanju medalj za najuspešnejše države.

Sistem tekmovanja v disciplini posamezno je enak krogu. V kvalifikacijah se igra po skupinah, v naslednjih krogih tekmovanja pa na izločanje.

Slika 27. Posamezno – število tekmovalcev (Fajdiga, 1998-2010).

Na Sliki 27 je prikazana udeležba držav na evropskih prvenstvih v disciplini posamezno od leta 1998 do leta 2010.

Slika 28. Posamezno – število tekmovalcev (Fajdiga, 1999-2011).

Na Sliki 28 je prikazana udeležba držav na svetovnih prvenstvih v disciplini posamezno od leta 1999 do leta 2011.

Igra posameznikov je na programu prvenstev od leta 1998. V tej disciplini so ponavadi igrale vse sodelujoče države na prvenstvu, do razlik je prihajalo le pri reprezentancah, ki so prihajale na prvenstva s samo enim igralcem. Država se je odločila, ali je boljše, da igra v disciplini kroga ali posameznikov, saj isti igralec ne more igrati obeh disciplin. Na evropskih prvenstvih se je število tekmovalcev gibalo od 15 do 18. Največje število posameznikov je bilo na evropskem prvenstvu leta 2006. Na svetovnih prvenstvih je od leta 1999 do leta 2007 v disciplini posamezno tekmovalo okoli 25 tekmovalcev. Na zadnjih dveh prvenstvih, pa se je število sodelujočih držav močno povečalo. Leta 2011 je bilo prijavljenih že 35 igralcev v igri posamezno, kar je največ med vsemi balinarskimi disciplinami do sedaj.

Tabela 10.

Medalje na evropskih prvenstvih v disciplini posamezno (Fajdiga, 1998-2010).

Evropsko prvenstvo	Zlato	Srebro	Bron
1998	Hrvaška	Italija	Švica
2000	Italija	Hrvaška	Monako
2002	Italija	Francija	Monako
2004	Francija	Italija	Hrvaška
2006	Hrvaška	Slovenija	Francija
2008	Francija	Hrvaška	Monako/Italija
2010	Hrvaška	Slovenija	Švica/Črna Gora
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Hrvaška	3	2	1
Italija	2	2	1
Francija	2	1	1
Slovenija	0	2	0
Monako	0	0	3
Švica	0	0	2
Črna Gora	0	0	1

V Tabeli 10 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na evropskih prvenstvih v disciplini posamezno od leta 1998 do leta 2010.

V igri posameznikov je pomembna taktika. Igralec se mora odločati med izbijanjem in bližanjem glede na vrsto situacije in glede na svojo trenutno formo. S tem pa so v prednosti igralci, ki igrajo v močnejših državnih prvenstvih in imajo za seboj več močnejših tekmovanj. Po drugi strani pa lahko tekmovalci, ki so slabši v izbijanju, iščejo priložnost za zmago nad nasprotnikom v bližanju, kar je osnova tradicionalnih iger. Tudi vrhunski izbijalec lahko izgubi proti igralcu, ki zelo dobro bliža. Kljub vsemu so največ medalj osvojile države, ki so tradicionalno najbolj uspešne v balinanju, to so: Francija, Italija, Hrvaška in Slovenija.

Tabela 11.

Medalj na svetovnih prvenstvih v disciplini posamezno (Fajdiga, 1999-2011).

Svetovno prvenstvo	Zlato	Srebro	Bron
1999	Francija	Monako	Švica
2001	Francija	Alžirija	Nemčija
2003	Francija	Italija	Alžirija
2005	Slovenija	BiH	Italija
2007	Italija	Hrvaška	Alžirija
2009	Italija	Francija	Hrvaška/Srbija
2011	Slovenija	Italija	Tunizija/čile
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Francija	3	1	0
Italija	2	2	1
Slovenija	2	0	0
Alžirija	0	1	2
Hrvaška	0	1	1
Monako	0	1	0
BiH	0	1	0
Švica	0	0	1
Nemčija	0	0	1
Tunizija	0	0	1
Srbija	0	0	1
Čile	0	0	1

V Tabeli 11 je prikazano število in zlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na svetovnih prvenstvih v disciplini posamezno od leta 1999 do leta 2011.

Najuspešnejša država v disciplini posamezno je bila Francija, ki je osvojila 8 medalj na prvenstvih. Na evropskih prvenstvih je osvojila dve zlati ter po eno srebrno in bronasto kolajno. Na svetovnih prvenstvih pa je osvojila tri zlate in eno srebrno medaljo. Tudi na ostalih prvenstvih, kjer Francija ni osvojila odličja, je bila blizu najboljših posameznikov. Njena najslabša uvrstitev je bilo 5. mesto. Druga najuspešnejša država je bila Italija, ki je skupno osvojila 10 medalj, le na štirih prvenstvih ni osvojila medalje v disciplini posamezno. Na evropskih prvenstvih je Italija osvojila dve zlati, dve srebrni in eno bronasto kolajno. Tudi na svetovnih prvenstvih je dosegla enak izkupiček. Sledi Hrvaška, ki je osvojila 8 medalj, od tega tri zlate, dve srebrni in eno bronasto kolajni na evropskih prvenstvih ter po eno srebrno in bronasto na svetovnih prvenstvih. Slovenija je bila dvakrat prva na svetovnem prvenstvu ter dvakrat druga na evropskem prvenstvu. Tudi ostale države so v tej disciplini osvajale kolajne, kar je dokaz, da so se tudi ostale države taktično in tehnično približale najboljšim balinarskim državam. Na evropskih prvenstvih so bronaste kolajne osvojile še Monako, Švica in Črna Gora. Na svetovnih prvenstvih je število držav, ki so osvojile medalje še večje. Srebrne

medalje so osvojile Alžirija, Monako ter Bosna in Hercegovina. Bronaste medalje pa so osvojile Alžirija, Švica, Nemčija, Tunizija, Srbija in Čile.

V disciplini posamezno je na svetovnem prvenstvu leta 2011 sodelovalo 35 tekmovalcev (držav), kar je največ do sedaj med vsemi disciplinami. Balinanje bi morali predstaviti v državah, kjer se že igra kakšna druga vrsta športa s krogli, saj je disciplina posamezno zelo podobna igri raffe, petanke in lawn bowls, saj gre v vseh igrah za bližanje k balinčku in izbijanje nasprotnikovih krogel. S tem bi se lahko povečalo število držav, kjer se balina.

5.6. Razvoj discipline dvojic na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011

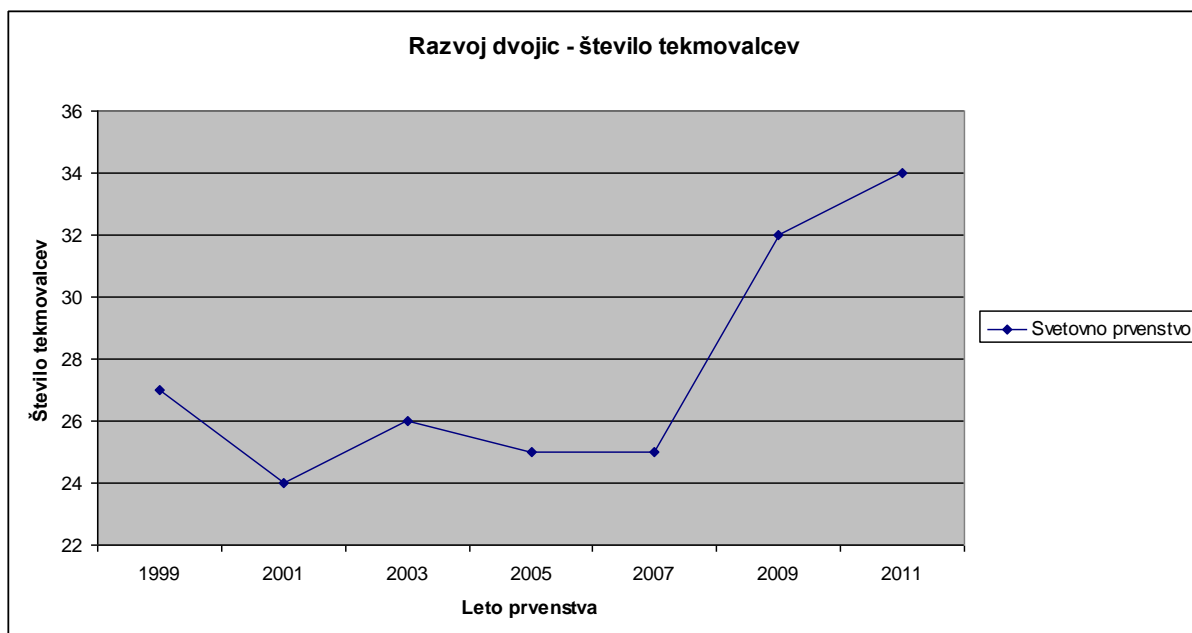
V tem delu sem predstavil izsledke o razvoju discipline dvojic na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Predstavil sem glavne značilnosti sprememb v udeležbi držav na posameznih prvenstvih in v osvajanju medalj za najuspešnejše države.

Sistem tekmovanja v disciplini dvojic je enak krogu in posamezni igri. V kvalifikacijah se igra po skupinah, v naslednjih krogih tekmovanja pa na izločanje.

Slika 29. Dvojice – število tekmovalcev (Fajdiga, 1998-2010).

Na Sliki 29 je prikazana udeležba držav na evropskih prvenstvih v disciplini dvojic od leta 1998 do leta 2010.

Slika 30. Dvojice – število tekmovalcev (Fajdiga, 1999-2011).

Na Sliki 30 je prikazana udeležba držav na svetovnih prvenstvih v disciplini dvojic od leta 1999 do leta 2011.

V tej disciplini so ponavadi igrale vse sodelujoče države na prvenstvu, do razlik je prihajalo le pri reprezentancah, ki so prihajale na prvenstva s samo enim igralcem. V zadnjih letih reprezentanc s samo enim predstavnikom, skoraj ni več. Na evropskih prvenstvih se je število tekmovalcev gibalo od 15 do 17 dvojic. Število je bilo odvisno od tega, kje je bilo organizirano prvenstvo. Zaradi velike oddaljenosti od prizorišča tekmovanja se nekatere reprezentance niso udeležile tekmovanja. Največje število dvojic je bilo na evropskem prvenstvu leta 2006 na Reki. Na svetovnih prvenstvih je od leta 1999 do leta 2007 v disciplini dvojic tekmovalo od 24 do 27 dvojic. Leta 2009 se je število dvojic povečalo na 32. Na zadnjem svetovnem prvenstvu leta 2011, pa je bilo prijavljenih rekordnih 34 dvojic.

Tabela 12.

Medalje na evropskih prvenstvih v disciplini dvojic (Fajdiga, 1998-2010).

Evropsko prvenstvo	Zlato	Srebro	Bron
1998	Italija	Francija	Monako
2000	Italija	Hrvaška	Slovenija
2002	Italija	Hrvaška	Monako
2004	Italija	Hrvaška	Slovenija
2006	Francija	Hrvaška	Italija
2008	Italija	Hrvaška	Slovenija/Monako
2010	Slovenija	Francija	Hrvaška/Monako
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Italija	5	0	1
Francija	1	2	0
Slovenija	1	0	3
Hrvaška	0	5	1
Monako	0	0	4

V Tabeli 12 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na evropskih prvenstvih v disciplini dvojic od leta 1998 do leta 2010.

Igra dvojic velja za najbolj prestižno disciplino, saj velja za »kraljico« balinarskih iger. Vse reprezentance sestavijo dvojice iz najboljših dveh igralcev. V tej disciplini imajo veliko prednost države, katerih igralci igrajo v najmočnejših ligah. Taktika ima še večji pomen kot v igri posameznikov, saj dvojico sestavlja igralec, ki bliža in igralec, ki izbija. Pri najboljših dvojicah je tudi bližalec dober izbijalec in se v velikokrat dogodi, da dvojica v igri izbija po štiri krogle in več na obrat. Tudi v tej disciplini so na prvenstvih dominirale Francija, Italija, Slovenija in Hrvaška. Ostale reprezentance so prihajale do medalj v zadnjih letih, ko se je dvignila kvaliteta igranja in ko se je začelo za tretje mesto nagrajevati dve reprezentanci.

Najuspešnejša reprezentanca na prvenstvih v dvojicah je bila Italija, ki je zmagala na petih evropskih in dveh svetovnih prvenstvih. Osvojila je še tri bronaste kolajne. Najslabšo uvrstitev je dosegla leta 2011, ko je izpadla že v osmini finala. Slovenija je trikrat zmagala na svetovnem prvenstvu in enkrat na evropskem prvenstvu. Na prvenstvu stare celine je osvojila tri bronaste kolajne, na svetovnem prvenstvu pa eno srebrno kolajno. Tretja najuspešnejša država je bila Francija, ki je osvojila eno zlato in dve srebrni medalji na evropskih prvenstvih ter dve zlati in eno srebro medaljo na svetovnih prvenstvih. Hrvaška je bila v finalu kar sedemkrat, a niti enkrat zmagala. Osvojila je pet zaporednih srebrnih medalj na evropskih prvenstvih in eno bronasto. Na svetovnih prvenstvih pa je Hrvaška osvojila po dve srebrni in dve bronasti kolajni. Od ostalih držav je na evropskih prvenstvih le še Monako osvojil medalje, kar kaže na to, koliko močnejše so prej omenjene reprezentance v primerjavi z

drugimi. Na svetovnih prvenstvih je število držav, ki so osvojile medalj večje. Razlog je v tem, da so bile na svetovnih prvenstvih tudi močnejše reprezentance z ostalih celin ter daljši sistem tekmovanja, ki je pripomogel k temu, da so se nekatere boljše reprezentance pomerile med seboj že v četrtfinalu. Tako so na svetovnih prvenstvih v finalu igrale reprezentance Švice, Maroka in Črne Gore, ki pa so vse izgubile proti najuspešnejšim reprezentancam v disciplini dvojic. Bronaste kolajne so na svetovnih prvenstvih osvojile še Alžirija, Bosna in Hercegovina, Tunizija ter Švica.

Tabela 13.

Medalje na svetovnih prvenstvih v disciplini dvojic (Fajdiga, 1999-2011).

Svetovno prvenstvo	Zlato	Srebro	Bron
1999	Slovenija	Hrvaška	Alžirija
2001	Italija	Hrvaška	Tunizija
2003	Francija	Maroko	Italija
2005	Slovenija	Francija	BiH
2007	Italija	Slovenija	Hrvaška
2009	Slovenija	Švica	Italija/Hrvaška
2011	Francija	Črna Gora	Alžirija/Švica
Skupaj	Zlato	Srebro	Bron
Slovenija	3	1	0
Francija	2	1	0
Italija	2	0	2
Hrvaška	0	2	2
Švica	0	1	1
Maroko	0	1	0
Črna Gora	0	1	0
Alžirija	0	0	2
BiH	0	0	1
Tunizija	0	0	1

V Tabeli 13 je prikazano število in žlahtnost medalj, ki so jih osvojile posamezne države na svetovnih prvenstvih v disciplini dvojic od leta 1999 do leta 2011.

6. SKLEP IN ZAKLJUČEK

Namen diplomske naloge je bil izvesti analizo evropskih in svetovnih prvenstev od leta 1998 do leta 2011 v šestih balinarskih disciplinah. V nalogi sem analiziral število držav, število udeležencev, število metov in zadetkov v hitrostnem in štafetnem izbijanju, število doseženih točk v hitrostnem, štafetnem, natančnem izbijanju in krogu, število točk potrebnih za določeno uvrstitev ter število in vrsta medalj na svetovnih in evropskih prvenstvih za posamezne države od leta 1998 do leta 2011.

V vzorec merjencev je bilo vzetih 1054 posameznikov in 449 dvojic, ki so tekmovali na evropskih in svetovnih prvenstvih v balinanju od leta 1998 do leta 2011. Vse tekmovalce in njihove rezultate sem vnesel v računalniški program Microsoft Excel, s katerim sem lažje razvrstil dobljene podatke ter oblikoval tabele in grafe.

Izpostavil sem predvsem dva cilja pri diplomski nalogi:

- razvoj balinanja po posameznih disciplinah od leta 1998 do leta 2011
- kakšne so možnosti, da se balinanje uvrsti na program olimpijskih iger

Najpomembnejše ugotovitve, ki sem jih pridobil z analizo so:

1. Povečanje števila sodelujočih držav v vseh balinarskih disciplinah na evropskih in na svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011. Na svetovnih prvenstvih se je število sodelujočih v hitrostnem izbijanju povečalo s 14 na 29 sodelujočih, v disciplini posamezno pa z 22 na 35 tekmovalcev.
2. Povečanje števila zadetkov in metov v disciplinah hitrostnega in štafeta izbijanja vseh tekmovalcev. V hitrostnem izbijanju so zmagovalci svetovnih prvenstev napredovali 42 na 49 zadetkov, meti polfinalistov svetovnih prvenstev so se povečali s 46 na 49 vrženih krogel v petih minutah. V štafetnem izbijanju so polfinalisti izboljšali zadetke z 48 na 55, zmagovalci svetovnih prvenstev so z 58 metov napredovali na 61 metov.
3. Na svetovnih prvenstvih so tekmovalci dosegali boljše točkovne dosežke v disciplinah izbijanja, v primerjavi z evropskimi prvenstvi. Polfinalisti v natančnem izbijanju so na evropskih prvenstvih povprečno dosegli od 12 do 15 točk, na svetovnih prvenstvih pa od 13 do 21 točk.
4. Najuspešnejše države v večini disciplin na evropskih in svetovnih prvenstvih od leta 1998 do leta 2011, so bile Francija, Italija, Hrvaška, Slovenija. V natančnem izbijanju in v krogu so bile med najboljšimi državami še Bosna in Hercegovina, Argentina, Maroko in Alžirija.

5. Balinanju do uvrstitev na program olimpijskih iger manjka še veliko. Problem je predvsem v številu držav, kjer se balina. Kriterij olimpijskega komiteja je 75 držav, kjer se organizirano ukvarjajo z določenim športom. V mednarodni balinarski zvezi je 56 držav, na zadnjem svetovnem prvenstvu pa je sodelovalo 36 držav, kar pomeni, da balinanju manjka še 20 držav, ki bi se priključile mednarodni balinarski zvezi.

Največji napredek je viden v tekaških disciplinah, kjer so se rezultati in meti povišali pri vseh tekmovalcih, ki so sodelovali na evropskih in svetovnih prvenstvih. Malce manjši napredek je bil v disciplini natančnega izbivanja. Predvsem na svetovnih prvenstvih se je število tekmovalcev, ki kandidirajo za medalje v natančnem izbivanju povečalo. V krogu so točkovni dosežki zelo nihali, saj je v tej disciplini veliko odvisno od kvalitete igrišč. V disciplinah kroga in natančnega izbivanja je bilo največje število držav dobitnic medalj, kar je dobro za razvoj balinanja. Pomembno je, da vedno več držav prihaja do odličij na prvenstvih. Kajti eden od razlogov, da se povečuje število držav na prvenstvih, so tudi denarne nagrade. Nagrade, ki jih prinašajo medalje na vseh teh prvenstvih, niso majhne, predvsem v državah, ki niso vedno dobitnice medalj. Veliko držav ima mesečne štipendije za dobo dveh do štirih let ter enkratne denarne nagrade do tudi 60.000 tisoč evrov, odvisno od žlahtnosti medalje in vrsto prvenstva. Država, ki zadnja leta veliko vlaga v balinanje, predvsem v discipline izbivanja, je Kitajska. Kitajci nekajkrat letno povabijo francoske igralce in trenerje v svojo domovino, z namenom, da jim pomagajo pri učenju in izpopolnjevanju balinarske tehnike in treningov. V ženskem balinanju je reprezentanca Kitajske že najuspešnejša na svetu, tudi pri moških je viden napredek (F. Amar, osebna komunikacija, november 2011).

Cilj Mednarodne balinarske zveze so olimpijske igre. Balinarske discipline, ki bi bile najprimernejše za program olimpijskih iger so: hitrostno, štafetno in natančno izbivanje ter ena izmed iger dvojic ali kroga. Hitrostno izbivanje je najbolj atraktivna balinarska disciplina in je zelo priljubljena med mladimi. Prav tako so tekme v tej disciplini najbolj zanimive gledalcem, še posebej nepoznavalcem balinanja. Štafetno izbivanje je prav tako kot hitrostno pripomoglo k večji prepoznavnosti balinanja in bi lahko bila v programu, če bi se balinanju uspelo uvrstiti na olimpijske igre. Gre za najhitrejšo balinarsko disciplino, ki privablja mlade k temu športu in omogoča, da se balinanje širi v države, kjer balinanje še ni poznano. Natančno izbivanje je s hitrostnim izbivanjem na programu sredozemskih in svetovnih iger. Verjetno bi bila tudi ta disciplina v programu olimpijskih iger. Tako kot tekaške discipline je tudi natančno izbivanje primerno za prenašanje na televiziji, saj so krogle (cilj) obarvane, igra pa hitro razumljiva tudi za laike. Dvojice so najbolj tradicionalna disciplina v balinanju, a je problem v tekmovalčevih kroglah, ki niso obarvane. Na zadnjih svetovnih in evropskih prvenstvih so že obarvali krogle finalistov s posebnimi barvami, kar je omogočalo lažje spremljanje po televiziji. Po mojem mnenju je potrebno v prihodnosti zagotoviti igranje z obarvanimi krogli na vseh večjih tekmovanjih in ligah. Disciplina krog do sedaj ni bila v programu sredozemskih in svetovnih iger, a vseeno je krog igra, ki je hitro razumljiva gledalcem. Igra se krogla za kroglo, zato tudi ni potrebnih barvnih krogel. Taktika ne pride do izraza, zato je tudi potencialnih tekmovalcev, ki lahko osvojijo medaljo več. Zato bi bilo prav tako pomembno, da bi disciplina krog dobila

več veljave pri mednarodni balinarski zvezi. Kroga ni bilo na prvem tekmovanju štirih krogel, ki ga je organizirala svetovna balinarska zveza. To je bil poizkus tekmovanja v štirih različnih športih s krogli. V balinarskem programu so bile discipline dvojic, hitrostnega in štafetnega izbijanja. Za doseg norme 75 držav, v katerih se balina, so pred leti združili štiri sekcije iger s krogli v organizacijo Confederation Mondial des Sports de Boules (C.M.S.B.), v kateri so balinanje, raffa, petanka in lawn bowls. Skupaj je v združeni zvezi včlanjenih 116 držav s šestih celin. Vse ostale tri igre so podobne balinanju, saj se vse igrajo na podoben način. V vseh igrah imamo balinčka in krogle, cilj pa je približati kroglo najbližje balinčku ter z izbijanjem odstraniti nasprotnikove krogle. Vendar pa ima balinanje poleg tradicionalnih iger še atletske discipline, kot so hitrostno in štafetno izbijanje.

Raffa izhaja iz Italije, (Rim) igra se s plastičnimi obarvanimi krogli na posebni podlagi, ki je na drobno posuta s peskom. Igra se v disciplinah posamezno, dvojice, trojice.

Petanka (izvirno petanque v francoščini) je moštvena športna igra podobna balinanju. Igra petanke je zagotovo ena najbolj razširjenih iger na svetu. Je enostavna igra s kovinskimi, plastičnimi ali lesenimi krogli (premera približno 7 cm) z zelo enostavnimi pravili. Igra se lahko na različnih podlagah- na pesku, na travi, na plaži. Poleg tradicionalnih iger, se izvaja tudi natančno izbijanje, ki je podobno kot pri balinanju. Bližanje in izbijanje se izvaja z mesta (krog), brez korakov ali premikanja nog (Zveza društev petanke Slovenije, 2012).

Lawn bowls se največ igra v Veliki Britaniji, Južni Afriki in Avstraliji. Krogle so težke 1,5 kg in so na eni strani težje kot na drugi, za zmožnost zavijanja (padanja). Podlaga je umetna. Discipline: posamezno, dvojice, trojice, četverke (World bowls, 2012).

Tabela 14.

Združenje štirih športov s kroglo - C.M.S.B. (C.M.S.B., 2012).

Vrsta športa s krogli	Baliranje	Petanka	Raffa	Lawn bowls
Število držav, kjer se ukvarjajo s športom	56	86	40	48
Število celin, kjer se ukvarjajo športom	6	6	6	6

V Tabeli 14 je prikazano število držav in celin, kjer se ukvarjajo z določenim športom s kroglo.

Skupaj z vsemi štirimi športnimi panogami bi lahko balinanje tekmovalo na olimpijskih igrah, saj bi imelo zadostno število držav (116) in celin (6). Vsi štirje športi prirejajo svetovna in celinska prvenstva. Baliranje, raffa in petanka so tudi v programu svetovnih in sredozemskih iger. Cilj je, da bi se vsaj ena panoga uvrstila na program olimpijskih iger. Zanimivo je, da je v nasprotju s poletnimi olimpijskimi igrami, kriterij za zimske olimpijske igre 25 držav in 3 celine, kjer se ukvarjajo z določenim športom. Zimski šport, podoben balinanju je curling, ki je v programu zimskih olimpijskih iger. Baliranje ni edini šport, ki čaka na priložnost, da se

uvrsti v program olimpijskih iger. Zato menim, da je malo možnosti, da bi balinarji v prihodnosti nastopili na olimpijskih igrah., vendar je potrebno vztrajati pri tem, da se vsaj ena disciplina (hitrostno ali štafetno izbijanje) nekoč uvrsti na olimpijske igre. Nova priložnost za uvrščanja v program olimpijskih iger bodo igre leta 2020.

V zadnjih dvajsetih letih je športno balinanje naredilo velik korak naprej. Izboljšali so se rezultati v vseh disciplinah, povečala se je številčnost sodelujočih držav na svetovnih in evropskih prvenstvih. Cilj, da bi se balinanje uvrstilo na program olimpijskih iger, je še zelo daleč in bo zagotovo treba narediti še kakšen korak naprej, predvsem pri številčnosti držav in prepoznavnosti. Rezultati kažejo, da je tudi slovensko balinanje v zadnjih letih napredovalo. V nalogi vidimo, v katerih disciplinah je imela slovenska reprezentanca več in s katerimi manj uspeha in to je lahko usmeritev za obstanek slovenski balinarjev v svetovnem vrhu.

7. LITERATURA

BK Sodček (2012). Pridobljeno 2012, iz

http://www.bksodcek.si/index.php?option=com_content&view=article&id=47&Itemid=37

Boccevolo (2000). Pridobljeno 2000, iz

<http://www.boccevolo.com/about.html>

C.M.S.B. (2012). Pridobljeno 2012, iz

<http://www.cmsboules.com/fr/chooseNation.cfm>

Čuk I. (2000). Balinanje. V. J. Turk (ur.), Lepota gibanja tudi za zdravje. Ljubljana: Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije.

Čuk I., Likovnik A., Pintarič P., Tušak M., Belcijan F. Kugovnik O. (2000). Kegljanje. Ljubljana: Kegljaška zveza Slovenije.

Fajdiga, Z. (1998). Sever rešil čast v natančnem izbujanju. Balinar, december 1998, leto VI., št. 6-7, 2-4.

Fajdiga, Z. (1999). Aleš in Uroš spravila vse nasprotnike v kot. Balinar, december 1999, leto VIII., št. 9-10, 2-7.

Fajdiga, Z. (2000). Novaku srebro, Škoberne-Vehar bronasta. Balinar, november 2000, leto IX., št. 7, 2-5.

Fajdiga, Z. (2001). Damjan Sofronievski svetovni prvak. Balinar, oktober 2001, leto X., št. 3-6, 19-27.

Fajdiga, Z. (2002). Prvič brez odličja. Balinar, december 2001, leta XI., št. 7-8, 2-4.

Fajdiga, Z. (2003). Jasminu bronasta v »brzincu«. Balinar, november 2003, leto XII., št. 5, 2-7.

Fajdiga, Z. (2004). Koš kolajn iz Chivassa. Balinar, november 2004, leto XIII., št. 6, 2-4.

Fajdiga, Z. (2005). Dvakrat zlato, srebro in bron. Balinar, november 2005, leto XIV., št. 3-4, 2-5.

Fajdiga, Z. (2006). Davor Janžič evropski prvak v krogu. Balinar, december 2006, leto XV., št. 4-5, 2-5.

Fajdiga, Z. (2007). V »zakletih« Grudah srebro dvojice. Balinar, november 2007, leto XVI., št. 4, 2-6.

Fajdiga, Z. (2008). V žep spravili tet kolajn. Balinar, december 2008, leto XVII., št. 3, 2-4.

Fajdiga, Z. (2009). Dvakrat zlato in še bronasta. Balinar, december 2009, leto XVIII., št. 3-4, 2-7.

Fajdiga, Z. (2010). Davor Janžič dvakrat evropski prvak. Balinar, december 2010, leto XIX., št. 3-4, 2-5.

Fajdiga, Z. (2011). V Feltrah tri zlate in ena bronasta. Balinar, november 2011, leto XX., št. 4, 2-7.

Kovačič, J. (2010). Analiza razvoja plavalnih rezultatov in opazovanih dejavnikov na evropskih prvenstvih v malih bazenih za moške in ženske v letih 2007 in 2008. Diplomsko delo, Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport.

Le sport boules (2011). Pridobljeno 2011, iz
http://www.ffsb.fr/page.php?P=fo/public/menu/gestion_front/index&id=51

Olimpijske športne panoge (2011). Pridobljeno 2011, iz
<http://www.olympic.si/sportne-igre/sportne-panoge/olimpijske-sportne-panoge>

The game (2011). Pridobljeno 2011, iz
<http://www.fiboules.org/index.php?page=content&action=view&key=4>

Zgodovina balinanja (2009). Pridobljeno 2009, iz
http://portal.balinarska-zveza.si/index.php?option=com_content&view=article&id=48&Itemid=58&lang=sl

Zveza društev petanke Slovenije (2012). Pridobljeno 2012, iz
<http://www.zdps.si/index.php/kaj-je-petanka.html>

World bowls (2012). Pridobljeno 2012, iz
<http://www.worldbowlsLtd.co.uk/thesport.html>